S00025 14.12.2020

Эссе «Тәрбиеші болу – бақыт!»

АУЕЛБАЕВА КУРАЛАЙ ОРЫНГАЛИЕВНА
Атырау облысы Жылыой ауданы Құлсары қаласы
"Қызғалдақ" бөбекжай бақшасының тәрбиешісі

«Ел есінде бір жыл қалғың келсе - ас бер, он жыл қалғың келсе - ағаш отырғыз, ал мәңгі қалғың келсе - бала тәрбиеле» дейді халық даналығы. Өскелең ұрпаққа тәлімді тәрбие сіңіру, болашаққа жарқын бағыт-бағдар беру, келешекке кемел боларлық ақыл-парасат меңгерту аса жауапты іс екені мәлім. Сондықтан да жауапкершілік жүгі ауыр осынау қажырлы іске бой ұрған әрбір маман қоғам арасында үлкен құрметке ие болатындай дәрежеге ие. Мен үшін де осынау өмірімдегі ең қастерлі әрі қасиетті мамандық ол – тәрбиешілік. «Жол таңдауда жалтаңдауға болмайды» дегендей, әу баста ұлтымыздың, тәуелсіз еліміздің ертеңі боларлық бүлдіршіндерді тәрбиелеу жолын таңдағаныма еш өкінбеймін. Керісінше, ауыртпалығы мен жауаптылығы қыры қатаңға жүк боларлық осы кәсіпті таңдау арқылы қоғамдық дамуға өлшеусіз үлес қосып келе жатқанымды мақтан етемін. Адам баласының өмірінде болуға тиіс бақыттың бірі не десек, ол – өз қалауыңмен таңдаған кәсіп-мамандығыңа деген салиқалы ынтызарлық әрі ыстық ықылас дер едім. Өз еңбегіне жан-тәні мен берілген жанғана өмірдің мән-мағынасын, қоғамдық ортадағы жауапкершілікті, тұтастай ұлттың ертеңіне қоса алар өзіндік үлесін тереңнен салмақтай алса керек. Бір сөзбен айтқанда, өмірдің мәні адал...

Көрнекті тұлға Ахмет Байтұрсынұлы: «Балам дейтін ел болмаса, елім дейтін бала қайдан болсын» деген екен. Балабақша тәрбиешілері қай кезеңде болсын ертеңгі елім деп еңірейтін ұрпақты тәрбиелеуге тер төгуде. Бұл жолда үлкен ізденіс, парасат қажет. Ендеше, тәрбиешінің әр күні ізденіспен, ертеңгі азаматты қалыптастыру жауапкершілігі мен ұштасып жатады. Тәуелсіз елдің жас ұрпағын лайықты түрде тәрбиелеу – біздерге артылған аса жоғары міндет. Осы міндетті орындау үшін әрбір тәрбиеші жанын салады. Ендеше, олардың әрқайсысының еңбегі қашанда құрметке лайық деп білемін.

Педагог К.Гельвеций: «Тәрбиеші – балаларға ересек әлемге есік ашатын сиқыршы. Тәрбиешінің білімі мен біліктілігіне тәрбиеленушілерінің болашағы тәуелді», деген екен бір сөзінде.

ТӘРБИЕШІ! Бұл әрдайым үлкен әріптермен жазылуға тиіс мазмұнды сөз деп танимын. Өйткені, біз елдің ертеңгі азаматтарын тәрбиелеудеміз. Өйткені, біз жас ұрпаққа қазыналы да бай ана тілі – қазақ тілін сіңірудеміз. Тіл арқылы бала бойына ұлттық құндылықтарды, дәстүр мен салтты, ұлтымызға тән

ізгіліктерді, жалпы адамзатқа ортақ өркениеттік ұстанымдарды жұғысты етудеміз. Даңқты қаһарман Бауыржан Момышұлы: «Анамыздың ақ сүтімен бойымызға дарыған ана тілімізді ұмыту бүкіл ата-бабамызды, бар тарихымызды ұмыту» деп ескерткен болатын. Біз осынау қауіптің болмауына бас-көз болып, тіліміздің, діліміздің жас ұрпақ бойына бай әрі қазыналы қалпында сіңірілуіне күш салудамыз.

«Ұстаздық еткен жалықпас, үйретуден балаға» деп ұлы Абай атамыз айтқандай, менің де осынау қастерлі мамандықтың иесі атанғаныма сегіз жарым жыл болған екен. Қиындығы мен қызығы, ауартпалығы мен жауапкершілігі қатар жүретін осы еңбектің жолындағы педагогикалық ұстанымым – үнемі жаңалыққа ұмтылып, алдыңғы қатардан көріну және әр тәрбиленушімнің бойынан жылт еткен жақсылықты, талап пен талантты тауып, бұлақтың көзін ашу, биікке жетелеу, сондай ізденістер арқылы биік мақсаттарды орындау. Тәрбиеші болу – әр балаға екінші ана болуға пара пар еңбек. Анадай мейірім мен қамқорлық таныту, аялы сөздер мен ілтипат білдіріп, ізгіліктерге бағыттау біздің күнделікті еңбегімізде өріліп жатыр. Сондықтан да бұл іс екінің бірінің қолынан келе бермейді. Өйткені, бұл – бала жанын тереңнен сезінетін, өз ісін жан-жақты білетін, бүлдіршіндерді жан-тәнімен сүйе алатын, оларды бағалай білетін нағыз маманның қолынан ғана келетін жұмыс. Ұлы педагог Г.Песталоцци: «Егер де сүйе білмесең, тәрбиелеу құқығы жоқ», деген екен.

Ал В.Сухомлинский:«Баланың шығармашылық қабілеті мен дарынының бастауы саусақ ұштарында», дейді. Тәрбиешілік жолдағы басты мақсатым мектеп жасына дейінгі балалардың констркутивтік, танымдық, шығармашылық, іскерлік қабілеттерін дамыту.

Балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту еңбекке деген рухани адамгершіліктің қалыптасуына серпін беріп, негіз болады. Бірақ бұл қажеттілік балаға күш салмай іске асуы мүмкін емес, сондықтан оны еңбек сүйгіштікке, шыдамдылыққа, ұқыптылыққа, дербестікке, белсенділікке және өз еңбегімен айналасындағыларға қуаныш сыйлауға талпынуына тәрбиелеу қажет.

Халқымызда «Жаскелсе - іске» деген керемет сөз бар. Демек, мен бойымдағы жастық жігерімді, күш-қуатымды, жаңашылдығымды талапты әрі таланты шәкірт тәрбиелеуге жұмсауым керек. Болашақта өз тәрбиеленушілерімді биік белестерден көріп жатсам, сол үшін өзімнің аз да болса үлесім тиіп жатса, мен өзімді бақытты тәрбиеші-ұстаз, бақытты жанмын деп білемін.

Батыр Бауыржан Момышұлы: «Ешкім іштен батыр болып тумайды: батырлық та мінез секілді өскен орта, көрген тәрбиеге байланысты қалыптасады» деп ұлы ой айтқан болатын. Біз бақшадағы бүлдіршіндерді жақсылық атаулыға тәрбиелеуге, тамаша ортада тәлімді тәрбие беруге әрдайым жауаптымыз.

«Баланы ең әуелі мейір-шапағатқа, одан соң ақыл-парасатқа, ақырында нағыз пайдалы ғылымға, еңбекке баулы», дейді ғұламаА.Құнанбаев.

Мұндай қағидалардың барлығы біздің күнделікті жұмысымызда басшылыққа алынуға тиіс екенін ұмытпай, еңбегімізді осы бағытта құрамыз. тәрбиешілік еңбекте жүріп түйгенім – тәрбиешілік еңбекке мен басы бүтін бой ұсынып, әбден қалыптастым. Бүгінде балаларға мейірім төге отырып, биік белестерге жетуіне жауапты екенімді ешуақытта естен шығармаймын.

S00039 14.12.2020

Развитие речи у дошкольников

БЕЙБИТКАЛИЕВА РАЙСА БЕЙБИТКАЛИЕВНА
Атырауская область Жылыойский район г.Кульсары
Қызғалдақ" бөбек жай бақшасы Воспитатель старшей группы

Для того чтобы успешно существовать в социуме, человеку необходим важнейший навык — умение общаться с другими людьми. Часть информации при общении человек передает собеседнику при помощи жестов, мимики. Но львиная доля ее приходится на то уникальное умение, которое доступно на земле только человеку. Это умение — речь. Нормальное развитие детей непременно включает в себя овладение связной речью. Она не является для людей врожденным умением, и освоить ее малышу придется самостоятельно. Формируясь и непрерывно изменяясь на протяжении многих поколений, речь является одной из самых важных составляющих жизни человека. Перед маленьким ребенком стоит большая, важная задача — овладеть искусством правильно и понятно выражать свои мысли, усвоить все богатство и многообразие русского языка. И ребенок, как правило, успешно справляется с ее выполнением.

Основы пользования речью, ее развитие приходится на ранний период детства. **То есть в промежутке от года и до 5-6 лет закладывается тот базис, на котором в дальнейшем ребенок будет строить всю свою жизнь в социуме.** Развитие речи — уникальное явление, напрямую связанное и с интеллектуальным развитием ребенка, и с его коммуникативными навыками. И, конечно, маленькому человеку в это период как никогда необходимы помощь и поддержка близких, нужен кто-то, кто сможет направлять его развитие и помогать в освоении богатого и разнообразного языкового материала, научит правильно обращаться с удивительным и сложным инструментом общения — речью.

Развитие связной речи у маленького человека — долгий и сложный процесс. Актуальность этой задачи для дошколенка сложно переоценить. С помощью речи ребенок познает окружающий мир, развивает коммуникативные навыки, ассоциативное мышление.

С научной точки зрения этот процесс и его закономерности изучаются даже отдельной лингвистической дисциплиной — онтолингвистикой.

Свой первый опыт воспроизведения человеческой речи ребенок черпает из своего ближайшего окружения, слушая и запоминая речь взрослых, которую слышит вокруг себя. Особенности детской психологии предполагают подражательное поведение как одно из основных для маленького ребенка. Психологами и социологами установлено, что дети, проведшие первые несколько лет жизни в социальной изоляции, впоследствии так и не могут окончательно адаптироваться ни к языку, ни к жизни в обществе. Этот факт доказан на примере так называемых диких детей — детей, по каким-то причинам оказавшихся лишенными контакта с людьми в возрасте до 6 лет. Истории о таких детях, повторяющих судьбу героя сказки Киплинга, Маугли, периодически находят документальное подтверждение. Только, в отличие от Маугли, адаптироваться к нормальной жизни ребенок, в раннем возрасте оказавшийся изолированным от человеческого общества, не может. Такие дети с трудом осваивают основы человеческой речи и страдают серьезным отставанием в развитии.

Из этого можно сделать вывод, что ранний период развития речи — один из важнейших в общем развитии ребенка, и со стороны родителей этому процессу стоит уделять самое пристальное внимание. Овладение речью является для детей-дошкольников ключевым показателем их общего умственного развития.

Освоение речи ребенком в дошкольном возрасте можно разделить на три этапа, каждый из которых имеет свои особенности. Они тесно взаимосвязаны как с возрастом, так и с общим психоневрологическим развитием малыша.

Период до года

В этом возрасте малыш только начинает различать для себя речь окружающих его взрослых. С первого месяца жизни кроха внимательно всматривается и вслушивается во все, что происходит вокруг него. Он очень быстро учится различать голоса и интонации. Поэтому старайтесь чаще ласково говорить с малышом, вслух комментировать свои и его действия. Отлично подойдут уже в раннем возрасте стихи и песенки.

Если вы, находясь рядом с ребенком, постоянно будете обращаться к нему, разговаривать, играя, показывать предметы и игрушки, то вскоре, уже в 3-4 месяца, ваш малыш начнет вступать с вами в беседу, приветствуя вас радостным гулением.

К шести месяцам ребенок понемногу начинает лепетать, пытаясь произносить слоги. В 7 месяцев уже твердо знает, как его зовут, поворачивает голову, когда вы зовете его по имени. Можете начинать играть с ним в «Ладушки», «Сороку-ворону» или в «Идет коза рогатая». Эти игры-потешки помогут малышу лучше воспринимать ритмически организованную стихотворную речь, да и просто доставят немало радости.

Попробуйте — вот увидите, ребенок будет в восторге!

В 9-10 месяцев малыш уже умеет смеяться, пытается произносить первые слова, например, «папа» или «мама». Подпевать музыке, которую слышит. Понимает слова «нет», «нельзя», может реагировать на приветствие (махать ручкой при словах «привет» или «пока-пока»). Словарный запас вашего ребенка понемногу начинает формироваться, при этом постоянно пополняется извне новыми понятиями и выражениями. Стихи, потешки, сказки на ночь и просто постоянные беседы с малышом послужат для него отличным стимулом начать говорить самому.

Первоначальное овладение речью

Этот этап речевого развития приходится на возраст примерно с одного и до трех лет и имеет свои особенности.

Нужно иметь в виду, что прежде, чем начать овладевать активной речью и говорить самому, ребенок учится понимать речь окружающих. Примерно до полутора лет в словарном запасе ребенка можно наблюдать только несколько базовых слов-определений: мама, папа, тетя, дядя, дай. Примером для подражания ему все так же служат родные люди, поэтому не забывайте продолжать рассказывать малышу, что и зачем вы делаете. Он действительно уже все понимает.

В этом возрасте маленькие дети склонны к обобщениям. Таким образом, «Ням!» может означать не только процесс кормления, но и тарелку, ложку ребенка и даже чувство голода. Также во многих словах они отбрасывают окончания, игнорируют некоторые буквы (произнося «Ая» вместо «Аня» и т.п.), а иногда и вовсе сокращают слово до одного ударного слога. Не нужно переживать по поводу этих «неправильностей» — они абсолютно нормальны. Со временем ребенок научится верно произносить слова и звуки, а задача родных — ненавязчиво объяснить ему, как сделать это правильно.

Старайтесь четче артикулировать, разговаривая с малышом. Дайте ему возможность следить за вашей мимикой, когда произносите новое слово. Показывайте и называйте предметы, попавшие в поле зрения малыша, особенно на прогулке: машина, собака или пролетающая мимо ворона не только развлекут ребенка на улице, но и помогут в нелегком деле развития речи.

На втором году жизни дети прекрасно различают интонации. Поэтому, читая малышу сказки, обратите его внимание, что волк или медведь, например, говорит басом, а мышка-норушка пищит тоненьким голосом.

После двух с половиной лет ребенок уже может использовать в связной речи простые предложения, состоящие из двух-трех слов. В его сознании начинают формироваться закономерности в согласовании слов между собой, разнице между единственным и множественным числом. Языковой материал приобретает черты определенной системы в восприятии ребенка.

И этой системой он начинает активно пользоваться, вступая в следующую стадию овладения речью.

Словотворчество

Развитие речи у детей дошкольного возраста проходит еще один интересный этап. В возрасте около трех лет или чуть старше ребенок переходит от накопления языкового материала к его активному освоению. Для этого он старается использовать закономерности языка, которые успел проследить для себя на данный момент. У знаменитого детского писателя Корнея Ивановича Чуковского есть вполне взрослая книга «От двух до пяти». Будучи лингвистом, Корней Иванович в этой работе попытался определить, чем же руководствуются маленькие носители языка, ежеминутно создавая новые слова своего особого детского наречия. И что же выяснилось? Оказывается, дети создают эти неологизмы не случайно, а сортируя части слов по смыслу, и составляют их, следуя грамматическому строю русского языка. Так, сухарики превращаются в «кусарики» благодаря смысловому соответствию глаголу «кусать», вентилятор — в «вертилятор», лохматая собака с длинной шерстью емко характеризуется как «мохматая», а прописанный доктором постельный режим тут же становится «постельным лежимом».

Ежедневно, ежечасно на ребенка обрушивается множество незнакомых слов, форм, значений. Тем не менее он с легкостью ориентируется в этом разнообразии, классифицируя, распределяя, переиначивая, приспосабливая под себя весь доступный ему лексический запас. Речь ребенка развивается легко, с минимумом напряжения со стороны маленького носителя языка, интуиция которого по отношению к родному языку просто поразительна!

Окончание дошкольного периода: подготовка к чтению и письму

На этом этапе продолжается усвоение ребенком грамматических норм. Но теперь он стремится не столько создавать, сколько соответствовать связной речи взрослых, делать ее как можно более правильной. В монологах ребенка пяти-шести лет начинают появляться сложносочиненные и сложноподчиненные конструкции, слова-связки. Выравнивается грамматический строй речи.

В этом же возрасте ребенок начинает осваивать письменную речь. И если в первые годы жизни буквы и цифры были для ребенка невозможной абстракцией, но теперь благодаря полученному опыту он уже может проследить взаимосвязь между реальным миром и письменной речью. Так как чтение и письмо являются психофизиологическими процессами, то их взаимосвязь с общим развитием речи у детей дошкольного возраста очень велика.

Как правило, читать дети учатся раньше, чем писать. Речевое развитие включает в себя восприятие звукового состава слова на бумаге, понимание соотношения звуков и букв происходит легче, если у ребенка в достаточной степени развиты внимание, память, есть навык системного мышления.

Поэтому подготовка к чтению и письму включает не только развитие речи у детей дошкольного возраста, но также системного мышления и воображения.

Что делать маме с папой?

Как же родители могут помочь дошкольнику в освоении премудростей родного языка? В первую очередь, как уже было сказано выше, не стесняйтесь беседовать с ребенком. **Разговаривать можно на любые темы, но лучше использовать при этом простые, понятные слова.** Малыш как губка впитывает все, что вы делаете и говорите, и стремится подражать вам.

Неплохим развивающим вкладом в речь ребенка станет совместное чтение книг, разучивание стихов и песен. Не стоит проводить обучение в виде долгих лекций — играйте с ребенком, общайтесь с ним. Ваши внимание и забота значат для него куда больше, нежели диплом по педагогике.

Разучивайте вместе с ребенком старшего дошкольного возраста скороговорки, соревнуйтесь, кто больше знает их и сможет повторить. Разучивая скороговорки, вы стимулируете деятельность артикуляционного аппарата, способность различать похожие звуки и их комбинации на слух. Чаще играйте в загадки — необходимость узнавать определенное слово через его описание разовьет у ребенка логическое и образное мышление.

Играйте с малышом в рифмы, сочиняйте простенькие стишки, вслух сравнивайте различные предметы, предлагайте и ребенку сравнить и описать их. Разучивайте новые слова, сочиняйте вместе с ребенком сказки и истории. Это поможет ему связно выражать свои мысли и правильно составлять предложения.

Речь и чувство ритма

Незаменимым помощником в развитии речи станет для вашего ребенка чувство ритма. Просто двигаться под музыку, попадая в такт, петь, читать стихи очень важно для психофизиологического развития маленького человека.

Читайте с ребенком стихи. Как правило, дошкольники с удовольствием повторяют сказки Чуковского, Барто. Их простая, но в то же время очень ритмичная структура, звуковые особенности, построенные на повторении групп определенных звуков, окажутся полезны для артикуляции. Не нужно механически заучивать непонятные ребенку стихотворения. Выберите вместе что-нибудь, что будет интересно для ребенка. Особенности речевого развития дошкольников предполагают, что дети с удовольствием запоминают и лучше усваивают ту информацию, которая им интересна. Попросите ребенка самостоятельно подобрать рифмы, закончить строчку за вас. Вот, к примеру, игра-стихотворение «Добрый слон», прекрасно подходит для такой задачи:

Жил на свете добрый слон.
Сочинял рассказы он.
Книжки добрые писал,
И друзьям их раздавал.

В рифмы он любил играть,
Чтоб с друзьями не скучать
Вот картина, вот… (машина, корзина и т.д.),
Вот ромашка, вот… (букашка),
Вот мой домик, вот твой (сомик, томик)
Вот и пушка, вот и (кружка, мушка, лягушка и т.д.),
Вот вам пышка, а вот (книжка, мышка…),
Вот сосед, а вот (кларнет, обед, омлет).
Чтоб и нам не заскучать — станем рифмы подбирать!

Играть можно долго — насколько хватит фантазии вам и ребенку.

Можно играть с ребенком в профессии, предлагая самому подставить нужные слова по смыслу и звучанию: например, учитель — учит, строитель — строит, водитель — водит, а вот врач — совсем не врет, а лечит! Пользуясь случаем, расскажите ребенку об однокоренных словах.

Формирование словарного запаса

Словарный запас человека делится на активный и пассивный. Активный словарный запас составляют те слова, которые человек использует в речи постоянно. Пассивный словарный запас ему знаком, но в речи используется крайне редко или не используется совсем.

Словарный запас является одним из ключевых показателей развития речи у детей дошкольного возраста. Как расширить лексикон ребенка? Главную роль здесь играет, конечно, чтение. В процессе чтения ребенок усваивает новые слова и речевые ситуации, в которых эти слова можно использовать.

Если вы будете стараться не только читать малышу, но и чаще обсуждать с ребенком прочитанное, то некоторые слова можно перевести из пассивного словарного запаса в активный. Попросите ребенка пересказать прочитанное, вспомнить, какими словами в рассказе или сказке характеризуется какой-то предмет или действия, придумать свои определения. Придумав простое предложение, попросите ребенка дополнить его. Придумывайте вместе с ребенком продолжение понравившихся сказок и историй, развивая речь и фантазию.

Еще одним эффективным способом расширить словарный запас дошкольника является заучивание стихов. Стихи являются как тренировкой для памяти, так и прекрасным средством для заучивания новых слов. К шести годам активный лексикон дошкольника должен насчитывать не меньше 3000 слов.

Что делать, если ребенок не говорит?

Проблема речевых нарушений у дошкольников сегодня очень актуальна для родителей, логопедов и психологов. Если вам кажется, что ваш ребенок говорит хуже, чем положено в его возрасте, речь бедная и несвязная или малыш не торопится заговорить совсем, обратитесь за помощью к специалисту.

Он поможет выявить причину нарушения в речевом развитии малыша и посоветует пути решения этой проблемы.

О нарушениях речевого развития могут свидетельствовать следующие симптомы. Ребенок в 2-3 года:

не откликается на свое имя;

не пытается подражать звукам;

не реагирует на простые слова и просьбы, озвученные при помощи простых и часто употребляемых слов;

не реагирует на изменение интонации, когда вы обращаетесь к нему;

сам мало говорит, пытаясь передать информацию мимикой и жестами.

В возрасте старше трех лет насторожить родителей должны следующие признаки: ребенок не может пересказать содержание стишка, сказки, объяснить, что он нарисовал, что случилось в детском саду;

не задает вопросов;

не может и не хочет играть в речевые игры, досказать слово, описать что-нибудь; не говорит предложениями сложнее двух-трех слов;

речь монотонная, невыразительная, посторонние люди не понимают речь вашего ребенка; не может удержать внимание на одной и той же теме, быстро отвлекается, теряет нить разговора.

Во всех перечисленных выше случаях будет лучше не затягивать визит к специалисту. Логопед поможет вам подобрать необходимые упражнения для развития речи. Помните: чем раньше начать коррекцию речевого развития, тем успешнее и с меньшим напряжением со стороны ребенка можно исправить ситуацию.

Нарушения развития речи

Причины нарушений речевого развития можно разделить на три группы. В первую группу войдут проблемы, вызванные биологическими факторами. Это в первую очередь поражение центральной нервной системы и аномалии строения речевого аппарата. К ним относятся следующие отклонения в развитии ребенка:

1. Афазия. Поражение зон коры головного мозга, отвечающих за речевую функцию, в результате чего страдают все компоненты речи.
2. Алалия. Поражение речевых зон мозга, возникающее еще в первый год жизни ребенка (доречевой период), следствием которого становится комплексное недоразвитие речи.
3. Дизартрия. Нарушение нормальной работы мускулатуры, обеспечивающей речь, в результате которой ребенок не может нормально произносить звуки. Дизартрия имеет несколько видов, отличающихся друг от друга очагом поражения: бульбарная, псевдобульбарная, мозжечковая, подкорковая.
4. Ринолалия. Возникает у детей, у которых нарушена структура неба.
5. Механическая дислалия. Нарушение строения носоглотки, носа и рта,

ведущее к дефектам произношения.

Вторую группу составляют нарушения речи дошкольника, вызванные психологическими факторами, повлекшими за собой функциональное изменение ЦНС. Это могут быть:

1. Заикание. Нарушение нормального ритма речи вследствие непроизвольных остановок, прерывающих высказывание, или повторов слогов и звуков.
2. Мутизм. Ребенок отказывается говорить в присутствии посторонних при наличии дефектов речи.
3. Сурдомутизм. Нарушение слуха, ведущее к проблемам с речью.

В третью группу входят нарушения речевого развития, спровоцированные некими неблагоприятными социальными условиями. Если, к примеру, родители не общаются с ребенком, не разговаривают с ним, то малышу просто неоткуда черпать новый языковой материал, и, конечно, его речь будет бедной и менее связной, чем речь ребенка, потребность которого в полноценном общении удовлетворяется в семье.

Как помочь ребенку заговорить?

Если у вашего ребенка обнаружились проблемы с речью, ни в коем случае не давите на малыша и не ругайте его. Напротив, хвалите за малейший прогресс, поощряйте его успехи, пусть они и кажутся пока не слишком значительными. Ребенку не так просто, как кажется на первый взгляд.

Речевое развитие ребенка составляют несколько факторов:

умение правильно произносить звуки (артикуляция);

умение различать разные звуки на слух (фонематический слух);

возможность связной речи (грамматический строй);

эмоциональность, разнообразие в речи (активный словарный запас).

Во многих случаях развитию правильной, четкой и связной речи у детей-дошкольников может помочь специальная артикуляционная гимнастика. Она поможет ребенку справиться с особенно трудными в произношении звуками.

Если ваш ребенок неверно произносит какой-то звук, не нужно перебивать и поправлять его. Это типичная ошибка многих родителей. Характерные особенности восприятия речи маленькими детьми предполагают, что ребенок старается копировать то, что слышит или видит вокруг себя. Поэтому в разговоре с ребенком используйте проблемный звук сами, делайте это чаще, старайтесь произносить его более четко. Так ребенок быстрее запомнит, что именно вы хотите от него слышать.

Могут помочь речевые игры, многие из которых приведены выше. Это и игра в рифмы, и придумывание совместно с ребенком сказок и историй — вариантов великое множество. Что-то может посоветовать специалист-логопед, что-то вы с ребенком вполне можете придумать сами.

S00026 14.12.2020

Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері

ЕСЕНОВА ГУЛЬЖАН БАЗАРБАЕВНА
Қызылорда қаласы "Мұрагер" мектебінің бастауыш сынып мұғалімі

Мектеп:		
Сабақ тақырыбы: Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері		
Пәні: Дүниетану		
Күні:	**Мұғалімнің есімі :**	
Сынып:	**Қатысқандар саны:**	**Қатыспағандар саны:**
Сабаққа негізделген оқу мақсаты:	2.3.5.2 Бақылаулар негізінде ҚР мемлекеттік рәміздерінің қолданылу саласын анықтау	
Сабақ мақсаттары:	**Барлық оқушылар:** Қазақстан Республикасының мелекеттік рәміздерін біледі және оларды атай алады; **Оқушылардың басым бөлігі:** Мемлекеттік рәміздердің мән-мағынасын аша алады. **Кейбір оқушылар:** Мемлекеттік рәміздердің қолданылу саласын анықтайды.	
Бағалау критерийлері: **(жетістік критерийлері, табыс критерийлері, күтілетін нәтиже)**	ҚР мемлекеттік рәміздерінің қолданылу саласын атайды.	
Тілдік мақсаттар	Мемлекеттік рәміздер және оның қолдану саласы туралы әңгімелей алады. **Пәнге тән лексика мен терминология:** Ту,елтаңба,гимн,мемлекеттік рәміз **Диалог пен жазу үшін пайдалы сөздер мен тіркестер:** Салт-дәстүр,ауыз әдебиет **Үш тілділік:** ту – флаг – flag	
Ойлау дағдыларының	Білу, түсіну, қолдану	

деңгейі	
Құндылықтарды дарыту	❖ Жеке жұмыс жасау кезінде өзгелердің пікіріне құрметпен қарауы; ❖ Мемлекеттік рәміздерді құрметтеуге және патриоттық тәрбиеге баулу. ❖ Оқушылар топпен жұмыс жасауда достық және айналасындағыларға қамқорлық көрсету, қарым-қатынас жасауы қалыптасады
Пәнаралық байланыстар	Қазақ тілі, әдебиеттік оқу
АКТ қолдану дағдылары	Интербелсенді тақта, слайдтар, бейнежазбалар.
Алдыңғы оқу/ Бастапқы білім	Мемлекеттік рәміздерді біледі.

Жоспарланған уақыт	**Жоспарланған жаттығулар**	**Ресурстар**
Басталуы **5 минут**	. ***Ұйымдастыру.* Ширату.** Оқушылар топта тұрып бір-біріне сәттілік тілейді. . **Оқушылардың қызығушылығын ояту:** Оқушыларға көздерін жұмып, олардың нағыз Қазақстандық екенін сезінуге немесе ұғынуға көмектесетін екі зат туралы ойлаулары сұралады. Олар көздерін ашқан кезде оқушылардың жауаптары тыңдалады. -Балалар, көз алдарыңызға не елестеді? (Ту, Астана қаласы, Бәйтерек, Елтаңба, Президент, т.б.) - Неліктен? (Себебі, ...) Оқушылардың жауаптары тыңдалады. **Топтарға біріктіру.** **«ЫІнтымақ», «Достық», «Бірлік».** Оқушылар күннің, ұлттық оюдың және қыранның суреттерін таңдау арқылы топтарға бірігеді.	Топтың аты

	Сабақтың ұранымен таныстырылады “Білімдінің жұлдызы жарық», сабақ барысындағы орындалған жұмысқа жұлдызшалар беріледі. **Ой қозғау:** -Балалар, неліктен бұл суреттерді таңдадық? Суреттегі заттар қайда бейнеленеді? -Балалар, қалай ойлайсыздар,бүгінгі сабағымыздың тақырыбы не туралы болмақ? **(оқушылар жауабы тыңдалады)** **Сабақтың тақырыбы мен мақсатымен таныстыру.**	
Ортасы **5 минут** **6 минут** **3 минут**	Интерактивті тақтадан «Тәуелсіз Қазақстан» бейне жазбасы көрсетіледі. **Жұптық жұмыс. «Сен – маған, мен - саған» әдісі.** **Бейнежазба бойынша оқушылар бір-біріне сұрақ қояды, жауап береді.** - Қазақстан қандай ел? - Қазақстанның мелекеттік нышандары қандай? - Қазақстанның астанасы қай қала? - Ел президенті кім? - Мемлекеттік нышан деген не? «Мемлекеттік рәміздер» атты слайд көрсетіледі. **Топтық жұмыс.** **Сиқырлы микрофон** Тапсырма: өз мектебімізге шетелден туристер келді делік. Келген қонақтарға еліміздің мемлекеттік рәміздерін таныстыру керек. Топ болып ақылдасып, араларынан бір журналист шығып айтады. 1 топ – елтаңбаны; 2 топ – туды, 3 топ – гимнды таныстырады. Жұлдызшалар арқылы бағаланады. Мемлекеттік рәміздер қайда қолданылады?	https://www.youtube.com/watch?v=bgiV_8YvbqI Слайд

<table>
<tr>
<td>

5 минут

5 минут

</td>
<td>

Суреттерді пайдаланып, сөйлемдерді толықтырып айт.

Дескриптор:

- Мемлекеттік рәміздер жайлы біледі.
- Мемлекеттік рәміздердің қолданылу аясын анықтайды.

Көңілді смайликтер арқылы бағаланады.
Оқушылар геометриялық фигуралар арқылы кері байланыс береді.
Жұлдызша – маған бәрі түсінікті.
Төртбұрыш – сұрақтарым бар.
Үшбұрыш – көмек керек.

Оқулықпен жұмыс.
Дәптермен жұмыс.

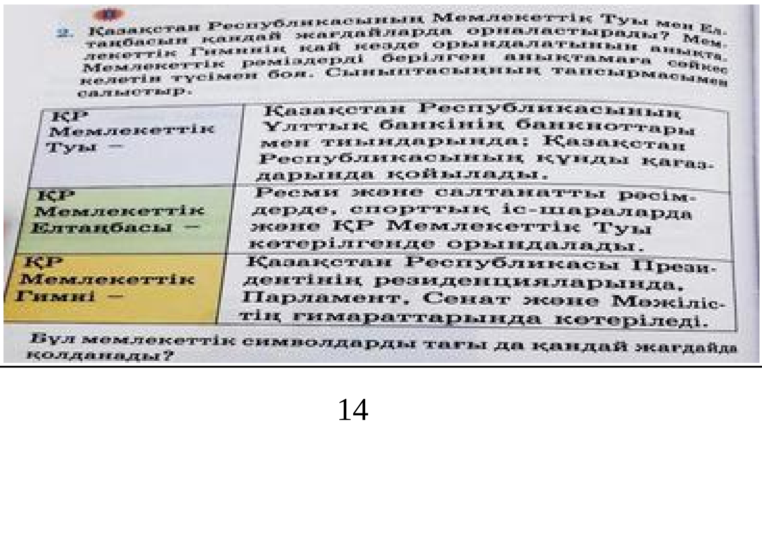

2. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Туы мен Елтаңбасын қандай жағдайларда орналастырады? Мемлекеттік Гимнінің қай кезде орындалатынын анықта. Мемлекеттік рәміздері берілген анықтамаға сәйкес келетін түсімен боя. Сыныптасыңның тапсырмасымен салыстыр.

ҚР Мемлекеттік Туы –	Қазақстан Республикасының Ұлттық банкінің банкноттары мен тиындарында; Қазақстан Республикасының құнды қағаздарында қойылады.
ҚР Мемлекеттік Елтаңбасы –	Ресми және салтанатты рәсімдерде, спорттық іс-шараларда және ҚР Мемлекеттік Туы көтерілгенде орындалады.
ҚР Мемлекеттік Гимні –	Қазақстан Республикасы Президентінің резиденцияларында, Парламент, Сенат және Мәжілістің ғимараттарында көтеріледі.

Бұл мемлекеттік символдарды тағы да қандай жағдайда қолданады?

</td>
<td>

Суреттер

Оқулық

Жұмыс дәптері

</td>
</tr>
</table>

5 минут	Суретте берілген Елтаңбада нелер бейнеленгенін жаз. Ол бейнелер қаланы айшықтап тұр ма? Байқоңыр қаласының Елтаңбасы ___________________________________ ____ ______________________ Көкшетау қаласының Елтаңбасы__________________________________ _ ____ ______________________ Қарағанды қаласының Елтаңбасы __________________________________ ____ ______________________ **Саралау бойынша тапсырмалар.** Қай белгі екенін анықтаңыз. 1.Төлқұжатта, туу туралы куәлікте, орта білім туралы аттестатта құжаттарда бейнеленген .... (Елтаңба) 2.Президент резиденциясында, Үкімет үйінде ілулі тұрады. Барлық мекемелерде бар. .... (Ту) 3.Республика,облыс, аудан көлеміндегі маңызды салтанатты мәжілістерде орындалады. .... (Әнұран)	Деңгейлік тапсырма
Аяқталуы **4 минут**	Сабақты қорытындылау. «Ия, жоқ» әдісі Сын тұрғысынан сұрақтарға жауап беру (иә, жоқ) 1. Қазақстан жері кең байтақ 2. Қазақстан 5 мемлекетпен шектескен 3. Астанасы – Алматы 4. Ұлты қазақ 5. Пайдалы қазбаларға өте бай 6. Өсімдіктер әлемі алуан түрлі 7. Ертіс, Сырдария, Есіл, Жайық - өзендер 8. Ту, Елтаңба, Әнұран еліміздің рәміздері 9. Мемлекеттік тіл – орыс тілі 10. Менің Отаным – Қазақстан	

<table>
<tr><td>2 минут</td><td>Кері байланыс: «Білім қоржыны»

Бағалау.
«Білімдінің жұлдызы жарық».
Жұлдыз көп жинаған топ анықталады. Жұлдыз саны бойынша «Нәтижеге жетті», «Талпыныс бар», «Әлі де іздену керек» қорытынды кері байланыс жасалады.</td><td>

 </td></tr>
<tr><td colspan="3" align="center">Қосымша ақпарат</td></tr>
<tr><td colspan="2"><u>Саралау</u> - Сіз қосымша көмек көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлайсыз?</td><td>Топтық жұмыс, жұптық және жеке жұмыс арқылы сабақты меңгерту барысында «Ширату жаттығуы» арқылы сыныпта көңілді ахуал орнатамын. «Ой қозғау» әдісі арқылы тапсырма беремін.Топтық тапсырмалар орындайды, бір-бірін бағалайды. «Иә, жоқ» әдісі арқылы сын тұрғысынан сұрақтарға жауап береді.
Тапсырмаларды жылдам қарқынмен орындайтын оқушыларға қосымша тапсырма жоспарлаймын. (Деңгейлік тапсырмалар)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Бағалау - Оқушылардың үйренгенін, материалды меңгергенін тексеруді қалай жоспарлайыз?</td><td>«Мадақтау»-жарайсың, өте тамаша, жақсы, керемет ... т.б.
Басбармақ арқылы, «Геометриялық фигуралар» әдісі, «Білім қоржыны» әдісі, жұлдызшалар, көңілді смайликтер, ауызша және стикерлер арқылы қалыптастырушы бағалауды іске асырамын</td></tr>
<tr><td colspan="3">Сабақ бойынша рефлексия
Сабақтың оқу мақсаты шынайы ма?
Бүгін оқушылар не білді?
Сыныптағы ахуал қандай болды?
Мен орындаған саралау шаралары тиімді болды ма?
Мен бүкіл уақыт ішінде үлгердім бе?
Мен өз жоспарыма қандай түзетулер енгіздім және неліктен?</td></tr>
</table>

Қорытынды бағамдау
Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)? **1.** **2.** **Қандай екі нәрсе сабақты жақсарта алады (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)?** **1.** **2.** **Сабақ барысында сынып немесе жекелеген оқушылардың жетістіктері/қиындықтары туралы не білдім? Менің келесі сабағымды жетілдіруге не көмектеседі, неге көңіл бөлу керек?** **1.** **2.**

S00044   14.12.2020

«ҚАЗІРГІ ЗАМАН МҰҒАЛІМІ»

ИСРАЙЛ АЙСУЛУ ҚАЛДЫБАЙҚЫЗЫ
«Болашақ» мектебі мекемесі география пәнінің мұғалімі

Маған жақсы мұғалім бәрінен де қымбат,
өйткені мұғалім – мектептің жүрегі.
Ыбырай Алтынсарин.

Ұстаз деген сөзді, ұстаз деген мамандықты мен ең қасиетті құндылық деп есептеймін. Себебі, ұстаздың алдына келмейтін адам болмайды. Әр бала үшін ұстаз оның екінші анасы, әкесі, досы. Неге? Себебі, баланың кішкентай жүрегі осы ұстаздан жылулықты, қамқорлықты сезіп, қамқоршы ретінде қабылдап, әрі өзінің досындай сырласа алады. Мұғалімге тән ең бірінші қасиет- баланы құрметтеу. Оның адамшылық ар – ожданы, намысы, тұлғасын жасына қарамай сыйлау, құрмет тұту. Бұл мұғалімнің терең дүниетанымы мен үлкен жүрегінен келіп шығады. Әр баланы жас ерекшелігі, мінез құлқы, өскен ортасына қарай танып, азамат қылып қалыптастыру – әр педагогтың мұраты. Ұстаз қандай болу керек? – деген сұрақтың жауабын дана, данышпан Абай атамыздың шығармаларынан табамыз. Ол «Ыстық қайрат, нұрлы ақыл, жылы жүрек» иесі. Елбасымыз айтқандай «Біз білім – ғылым саласында бәсекеге қабілетті болмасақ, өз мақсатымызға жете алмаймыз. Барлығы мектептен, XXI ғасыр ұлттық бәсеке, ақпараттық сайыс, инновациалық технологиялар, реформалар

сияқты көріністерімен ерекшеленеді. Ұстаздың басты мақсаты – шәкірттерін өмір сүруге және адам болуға баулу. Әлемдік білім беру жүйесі де жеке тұлғаны қалыптастыруға бағытталған. Бұл ұстаным Қазақстан Республикасының Білім туралы заңында жан – жақты сипатталған: «Білім беру жүйесінің басты міндеті – ұлттық және жалпы азаматтық құндылықтар, ғылым мен практика жетістіктері негізінде жеке адамды қалыптастыруға және кәсіби шыңдауға бағытталған білім алу үшін қажетті жағдайлар жасау, оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді ақпараттандыру, халықаралық ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу». Сондықтан бүгінгі ұстаз оқушыларға белсенді әрекеттер жасауға жағдай жасауы керек, ол: ойлау, оқу, сөйлеу, талқылау, жазу, пікірлесу, пікірталастыру.

Ұлы ағылшын ағартушысы Уильям Уорд:

Жай мұғалім - хабарлайды,

Жақсы мұғалім - түсіндіреді,

Керемет мұғалім - көрсетеді,

Ұлы мұғалім - шабыттандырады, - дейді. Бүгінгі күні білімді дайын қалпында қабылдамай, оны өздігімен құрастырудың тұлғаны дамытатындығы, құрастырылған білімнің есте ұзақ мерзімде сақталатындығы дәлелденіп отыр. Білім игеру процесінің еңбасты мәселесі мен мақсаты үйренушілердің белсенді әрекеттерін ұйымдастыру. Белсенді әрекеттер арқылы шәкірттер білімді өздігімен меңгереді, үйренеді. Ұстаз- сенім атмосферасын қалыптастырып, мейірім шапағатын сыйлайды, оқушылардың қызығушылығын арттырып, олармен бірге ізденеді, жұмыс жасайды. Ұстаз – білімге шығаратын жолды нұсқаушы, осы жолмен өзі де жүріп келеді. «Заманына қарай адамы» - деп, осы өзіміз өмір сүріп отырған уақытқа сай ұлтжанды, білімді ұрпақ тәрбиелеп шығару міндетіміз. Қасиетті білім ордасы мектепке білсем, көрсем, білімді азамат болып өссем деп үлкен арманмен келіп отырған кішкентай азаматтарды оқытып, тәрбиелеуге ұстаздық ықыласпен қарау – парызымыз.

Ұстаз деген кім? Оның қандай міндеттері бар? Оны небәрі осы 4 жолдан көруге болады.

Ұстаз болу – жүректің батырлығы,

Ұстаз болу – сезімнің ақындығы,

Ұстаз болу – мінездің күн шуағы,

Азбайтұғын адамның алтындығы

Ұстаз деген сөз, қандай да бір мамандық, өзінше қызықты да, күрделі. Ал, осы мамандықтардың ішінде жан-жақты білімділікті, икемділікті, шеберлікті, ерекше шәкіртжандылықты, мейірімділікті қажет ететін мамандықтың бірі – мұғалім мамандығы. Мұғалім мамандығы киелі де көне мамандықтың бірі. Адамзатты ежелден ойландырып, толғандырып келе жатқан, қоғамдық құрылыс өзгеріп жатса да, қажеттігін жоймайтын маңызды мәселе, жас ұрпақты өмір сүруге дайындау. Бұл қиынның-қиыны.

Себебі, әр адам-қайталанбас жеке тұлға.
Бүгінгі мұғалімнің мақсаты бәсекеге қабілетті өмір сүре алатын білімді, жаңадан танымы бар, білімге деген қызығушылық деңгейі жоғары, экономика деңгейіне шыға білетін ұрпақты тәрбиелеу қажет. Иә, бұл кез-келген мұғалім қолынан келе бермейтін қасиет. Тек қажырлы да, өз жұмысын жақсы көретін, өз оқушыларын биік шыңға жетелегісі келетін ұстаздың қолынан келеді. Төзімділік - адам бойындағы жақсы қасиеттерінің бірі. Төзімді болғанда ғана жақсы бір нәтижелерге жетуге, нақты дұрыс шешем қабылдауға болады.

Ұстаздар, қандай ғажап халықсыздар!
Шәкіртке шыңдай биік алыпсыздар.
Жан біткен жанарына нұр сыйлаған,
Күндей боп күлімдеген жарықсыздар!

Т00035 15.12.2020

Ақ ұлпа қарлар

БАҚЫТБЕК АНАР МАҚСАТҚЫЗЫ
Шығыс Қазақстан облысы Өскемен қаласы әкімдігінің
№15 «Рахат» балабақша-бөбекжайы. КМҚК. Тәрбиеші

Күні:15.12.2020
Топ: Айсәуле (3-4 ортаңғы)
Уақыты:9.20-9.40
Тәрбиеші:Бақытбек Анар Мақсатқызы
Білім беру саласы: Шығармашылық
Ұ.О.Қ: Сурет
Тақырыбы: «Ақ ұлпа қарлар»
Мақсаты:Қыс мезгілі туралы түсінігін қалыптастыру, қоршаған ортаға деген сүйіспешіліктерін арттыру, мақта оралған таяқшалар арқылы ақ ұлпа қарларды жасау, сөздік қорларын молайту.
Құрал жабдықтар:қыс мегілінің суреттері, көк қағаз, басына мақта оралған таяқшалар, дайын қардың суреттері, бұлттың және күннің суреттері.
Тілдің үштұрғырлығы: Қар- снег.

іс-әрекет қызметі	**Тәрбиешінің іс-әрекеті**	**Баланың іс-әрекеті**
Мотивациялық -қозғаушылық	Балаларды топқа кіргізу Келген қонақтармен амандасу.	Топқа кіріп, қонақтармен екі тілде

Ұйымдастыру-іздестіру	Қолдарынан ұстап бір – біріне жақсы сөздер айтып, еркелетулерін ұсыну. Тәрбиеші балаларды орындыққа отырғызып сөзін бастайды Балалар қараңдаршы бүгін біздің тобымыз қандай әдемі, қонақтарымыз да келіп қалыпты. Балалар мен сендерге қыс туралы бейне баян алып келдім. Теледидарға қараңдаршы балалар. Балалалар (таң қалу) суреттерге қараңдаршы сурттеріміз қандай әдемі Қазір жылдың қай мезгілі? Қыс мезгілінің ерекшеліктерін айтыңдаршы? **Ғажайып сәт:** Уууу-уу деп желдің дыбысы естіліп топқа Дымбілмес кіреді. Ой ой мен қайдамын, сендер кімсіңдер? Топтарың қандай әдемі? Бұл не? деп жерде жатқан қарды ұстап көреді. Сәлеметсіңбе дымбілмес. Сен айсәуле тобындасың, ал бұл менің балаларым. Балалар танысып қойыңдар бұл дімбілмес, ол сондай бұзық, анасын тыңдамайтын сабақ оқымайтын бала. Оның білетіні тек ойын ғана . Ал сендер не істеп жатырсыңдар балалар? Менде сендермен бірге үйренейінші. Қане онда бізбен бірге жүр, біз саған бәрін көрсетеміз және үйретеміз	сәлемдеседі. Балалар шаттық шеңберін құрып, бір – бірін еркелетеді. Балалар таңданып тыңдайды. Балалар орындарына отырып, тәрбиешінің сөздерін тыңдайды. Жылдың қыс мезгілі Қар жабады, күн суытады, балалар жылы киінеді. Балалардың дімбілмеске қарап таң қалады. Баллалардың жауабы Балалар таң қалады. Дімбілмес бұл қар, ол суық. Қолмен ұстауға болмайды.

	Балалар қане бәрің онда менің жаныма жақындаңдар біз Дымбілмеске қар туралы, қыс мезгілі туралы жақсылап айтып берейік. Қараңдаршы бұл не балалар? Қарды ыдысқа салып балаларға көрсету Дымбілмеске айтыңдаршы балалар бұл не? Қарды қане иіскеп көрейікші Айтыңдаршы балалар исі барма? Балалар қарды қолмен қолғапсыз ұстауға болама? Жақсы балалар қараңдаршы мында суреттер жатыр екен сендер бұл суретте не бейнеленген айтып беріңдерші Балалар сендер де Дымбілмес те шаршап кеткен сияқты қане сергіп алайықшы Сергіту сәті. «Буги буги» Руку правую вперед, а потом ее назад А потом ее вперед и немножко потресем Мы танцуем буги буги, поворачивая круги и в ладожки хлопаем вот так (хлоп хлоп) Дымбілмес сен қар дегеніміз не екенін ұмытып қалмау үшін , біз саған қардың суреттерін салып берейік. Балалар қане салайықпа? Қане орындығымызға отырамыз назарларың менде болсын балалар. Балалар ақ ұлпа қарларды саламыз. Балалар қолымызға мақта оралған таяқшаны алып гуаш салынған құтыға ақырын маламыз да алдымызда жатқан қағазға нүктелі әдіс арқылы суретіміздісаламыз.	Исі жоқ, жоқ болмайды. Иа орындайық Балалар жақсы көңіл күймен қайталайды. Иа орындаймыз Дәмін татып көрмейміз,көзіміз ге апармаймыз, жанымызда отырған балаларға кедергі жасамаймыз. Балалар айтып отырып, саусақ жаттығуын жасайды. Балалардың жауабы

Рефлексиялық - түзетушілік	Бізде осындай әдемі сурет шығады. Ал балалар бастамас бұрын қауіпсіздік ережесін айтып жіберіңдерші: Бояуды ауызғасалмаймыз, бетімізге жақпаймыз, досымызға кедергі жасамаймыз. Өте жақсы балалар. Жұмысымызды бастамас бұрын саусақтарымызға жаттығу жасап алайық Қазым қазым қаңқылда Көлде жүзіп салқында Жем шашайын жейсің бе? Кәмпит берші дейсің бе? Жоқ жоқ жоқ Кәмпит тәтті болмайды ас Арпа менен бидай шаш Жақсы балалар Балаларға жеке жеке келіп, көмектесу. Балалар суреттерін салып аяқтайды, мадақтау, салыстыру. Балалар сендер ненің суретін салдыңдар? Суретті немен салдыңдар? Жақсы балалар енді шеңберге тұрыңдаршы, балалар сендерге сурет салған ұнадыма? Әлде ұнамадыма? Егер ұнаса балалар күліп тұрған күнді аламыз, егер түсінбей қалсаңдар көңілсіз күнді аламыз Енді балалар келген қонақтармен қоштасып, саубол айтамыз.	Балалар сабақ ұнағанына байланысты күнді таңдайды.

Күтілетін нәтиже:

Біледі: Қыс мезгілінің ерекшеліктерін;
Игереді: Мақта оралған таяқшалармен әдемі қардың суретін салуды;
Меңгереді: Сурет салу барысында тиянақты, ұқыпты жұмыс жасауды

U00007 15.12.2020

Тамақтар

АЛИМХАНОВА ДИНАРА КАБИДОЛЛИНОВНА
ШҚО. Өскемен қаласы
№15«Рахат» балабақша-бөбекжайы. КМҚК. Тәрбиеші

Ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінің технологиялық картасы

Күні:25.11.2020ж
Апта күні: сейсенбі
Білім беру саласы: Таным ,Шығармашылық
Ұйымдастырылған оқу іс-әрекет түрі: кіріктірілген
Тақырыбы: Тамақтар
Мақсаты: 1Тамақ пісіруге және ішуге арналған ыдыстар мен құралдарды таныстыра отырып, ыдыс-аяқтар туралы салыстырмалы түрде сипаттап айтып беруге үйрету. 2.Ыдыстардың алуан түрлі болатынын(түсі, мөлшері, көлемі, материялы, металдан жасалғандығы, жасалуы) айта отырып, бағыт-бағдар жасай білуін дамыту. Ертегі кейіпкерлерінің адамгершілік қасиеттерін талқылау.3.Ыдыстарды сақтау ережелерімен таныстыра отырып, ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу.
Көрнекіліктер: Ойыншық ыдыс-аяқтардың түрлері(шай, тамақ ішетін, тамақ пісіретін т.б ыдыстар, құралдар).
Қажетті құрал- жабдықтар: түрлі түсті қарандаштар.
Алдын ала жұмыс: Федорқайғысы ертегісін оқу..
Билингвизм:ыдыс-аяқтар-посуды,шай-чай,повар-аспазшы

Іс-әрекет кезеңдері	**Педагогтың іс-әрекеті**	**Балалардың іс-әрекеті**
Мотивациялық қозғаушылық	***Шаттық шеңбер*** Күлімдеп күн бүгін Қарады маған да Күлімдеп күн бүгін қарады саған да шуағын төгіп тұр Сәлем күн Ана! Тәрбиеші - балалар бізге электронды хат келгенін хабарлайды. Хатты оқиды	Балалар шаттық шеңберін құрап, өлең жолдарын айтады. Балалар назарларын теледидарға аударады

	Тәрбиеші Хат аюдан келіпті , ол Машаға тағамдар жайлы білетіндерінді үйретсеңдер депті, әйтпесе оның тоңазытқышында ылғи тәтті тағамдар ,Маша оны жеп тісі ауырып жатқанын айтыпты Тәрбиеші жалпы тағамдар жайлы ,қалай дұрыс тамақтану жайлы не білеміз ,Машаға үйретейік пе балалар?	Балалар тәрбиешінің әңгімесін мұқият тыңдайды. Теледидардан Машаның тоңазытқышын көреді Балалар көмек көрсетуге келіседі
Ұйымдастырушылық ізденістік	Тәрбиеші балалардың назарын тақтаға аударады Тағамдардың аттарын атайық - Ал сүтті қандай ыдыста пісіреді? -Тамақты пісіруге, қуыруға арналған ыдыстар қандай заттан жасалады? - Неліктен олай ойлайсыңдар, мүмкін шыны, пластмасса ыдысқа да тамақ пісіретін шығар. -Дұрыс айтасыңдар, балалар, тамақты металл, алюминий немесе сырты сырланған темір ыдыстарда ғана пісіруге болады екен. Түлкі, тырна сендер түсіндіңдер ме? (*Екеуі түсінгендіктерін білдірді*). - Ал дайын болған сорпасы бар тамақты қандай ыдысқа құямыз? - Салатты қандай ыдысқа саламыз? - Нанды қандай ыдысқа саламыз?	Балалар назарларын тақтаға аударады Тағамдардың аттарын жеке, хормен бірнеше рет қайталайды -посуда - Сорпасы бар сұйық тамақты кастрөлге пісіргенін көрдік. -Шұңғыл. - Металдан, темірден жасалған. - Табаға қуырады. - Балықты қуырады, етті қуырады, орамжапырақты бықтырады. - Шұңғыл кастрөлде пісіреді. - Металдан, алюминийден. - Шыны, ыдыстар сынып қалуы мүмкін, ал пластмасса еріп кетеді. Балалар дұрыс

	- Тамақты немен ішеміз? - Салатты немен жейміз? - Нанды немен тураймыз? Асты сендерге аспазшы даярлайды ас даярлауға, тамақ ішуге және шай ішуге арналған ыдыстар болып бөлінетіндігі жайлы ақпарат береді. ***Сергіту сәті.*** **«Кім бірінші»** ойыны: Тәрбиеші балаларды *екі командаға бөледі.*Ойын шарты бойынша *бірінші* түлкінің командасының балаларына жайпақ ыдыстарды, *екінші* тырнаның командасының балаларына шұңғыл ыдыстарды топтастыру ұсынылады. Түлкі мен тырна балалармен бірге ойынға қатысады. . Тәрбиеші балаларға түлкі мен тырнаға тамақ пісіру кезіндегі қауіпсіздік сақтаудың ережесін түсіндіру керектігін айтады. Түлкі мен тырна қонақ күтуге дайындық жасайтындарын айтып қоштасады	жауаптарды жеке ,хормен бірнеше рет қайталайды. - Сұйық тамақты шұңғыл тәрелкеге құямыз. - Салат салуға арналған шыны ыдыстарға. - Арнайы нан салатын ыдысқа. - Қасықпен. - Шанышқымен. - Пышақпен. Балалар қойылған сұрақтарға жеке жауаптар береді. Бой жазады Балалар түлкі мен тырнаға көмектесіп, ыдыстарды топтастырады. Топтастырған ыдыстары туралы айтып береді. Ойын аяқталғаннан кейін топтастырылған ыдыстарды түлкі мен тырнаға береді. тамақ пісіру кезінде сақталатын қауіпсіздік ережесін айтып береді. -сау болыңыздар
Рефлексиялық түзетушілік	Тәрбиешібалалардан алған әсерлерін, көңіл күйлерін, немен айналысқандарын, не үйренгендерін сұрайды.	Балалар өз жұмыстарынан үлкен әсер алады. Балалар өз ойларын

	-Біз кімдерге көмек көрсеттік? -оларға не үйреттік? -қауіпсіздік ережесін сақтау қажет пе? -Олар риза болды ма? -Жарайсыңдар балалар!	айтады. -Түлкі мен тырнаға -тамақ пісіруді Балалардың жауабы -Бізге риза болып, рахмет айтты

Күтілетін нәтиже:
Біледі: Тамақ пісіруге және ішуге арналған ыдыстар мен құралдарды салыстырмалы түрде сипаттап айтып беруді; ертегі кейіпкерлерінің адамгершілік қасиеттерін талқылауды.
Игереді: Тамақ пісіруге, ішуге арналған ыдыстар мен құралдардың алуан түрлі болатынын; асхана ыдыстарының металдан жасалғандығын.
Меңгереді: ЫдыС- аяқтармен асхана құралдарын топтастыруды; дастарқан мәзірін жасауды; ыдыстарды сақтау ережелерін.

T00037 15.12.2020

Ғажайып математика

КУРМАНГАЛИЕВА АЙНАШ ЕРБОЛОВНА
ШҚО, Өскемен қаласы № 15 «Рахат» КМКҚ
балабақша-бөбекжайының тәрбиешісі

Күні: 08.12.20
Топ: Балғын (4-5 ересек)
Уақыты: 10.00-10.25
Білім беру саласы: Таным
ҰОҚ: Қарапайым математикалық түсініктерін қалыптастыру.
Тақырыбы: «Ғажайып математика»
Мақсаты: 5 көлемінде сандық есептеуге үйрету. Сандарды тура және кері санау. Балалардың тілдерін дамыту жұмыстарын жалғастыру. Геометриялық пішіндер жайында ұғымдарын тиянақтап, балаларды тапқырлыққа, ізденімпаздыққа тәрбиелеу.
Құрал-жабдықтар: Кілемше, пішіндер, суреттер, смайликтер, жүрекшелер, шарлар, сандары бар ыдыстар.
Тілдің үштұғырлығы: Бір, екі, үш, төрт, бес-один, два, три, четыри, пять.One, two, three, four, five.

Іс-әрекет кезеңдері	**Тәрбиешінің іс-әрекеті**	**Балалардың іс-әрекеті**
Себепті қызығушылығын ояту кезеңі	Қонақтармен амандасу Жылулық шеңбері: Бәріміз енді тұрайық Үлкен шеңбер құрайық Жақсы-жақсы сөздерді Қонақтарға сыйлайық! Табиғат біздің анамыз Табиғатқа баламыз Иіліп сәлем береміз Біз әдепті баламыз. Қане, балалар жүрегімізден шығарып жылы сөздер айтайықшы. Кәне балалар, осы айтқан жылы лебіздерімізді апайларға сыйлайықшы	Сәлеметсіздер ме? Балалар қимылмен көрсетеді. Аспанымыз ашық болсын, Ауырмайық. Бейбітшілік болсын. Ата-анамыз аман болсын! Балабақша гүлдене берсін! Балалар қолдарындағы жүрекшелерді қонақтарға береді.
Себепті қызығушылығын ояту кезеңі Ұйымдастырушылық-ізденіс кезеңі	Балалар қазір жылдың қай мезгілі? Қыс айларын атайықшы. Қыста ауа райында қандай өзгерістер болады? Ғажайып сәт: Қолында шарлары бар Аю билеп кіреді. Аю: -Сәлеметсіңдер ме, балалар! Осы жер «Ғажайып білім әлемі ме?» Ия, Аю дұрыс таптың, бұл жерде тек білімді	Қыс мезгілі. Желтоқсан, Қаңтар, Ақпан Күн суытады, қар жауады, Мерекелер өтеді. Жануарлар қысқы ұйқыға кетеді. Балалар таңырқай қарайды. Сәлеметсіз бе, Аю

	балалар ғана болады. Аю: Мен Маша қыздың туған күніне кетіп бара жатырмын. Жолда түлкі кезігіп. «Ғажайып білім әлеміне» барып, мына менің түрлі түсті шарларымның ішіндегі тапсырмаларын білімді балаларға, орындатсаң ғана туган кунге кіресің деді. Еш уайымдама, Аю! Қане балалар, Аюға көмектесеміз бе?	Ия, көмектесеміз.
	-Жарайды, Аю ендеше біз сіздің тапсырмаларыңызды орындауға көмектесейік.	Балалар қызыға қарайды.
	Балалар, бір жылда неше мезгілі бар? Кәне, атап шығайық көктем, жаз, күз,қыс.	Бір жылда төрт мезгіл бар.
	Бұл шарлардың түсі де сол төрт мезгілді белгілейді. Жасыл шарды көрсету. Бұл шардың түсі қай мезгілді білдіреді?	Көктем, жаз, күз,қыс.
	Бұл жасыл түс, шөптердің түсі сияқты. Табиғат көктемде оянып, жер беті жасыл шөпке толады. Ағаштар бүршік жара бастайды.	Көктем мезгілі
	Қызыл шарды көрсету. Қызыл түс қандай жыл мезгілін білдіреді? Қай уақытта гүлдер қызыл түске боялады?	Жаз мезгілінде

	Сары шарды көрсету. Бұл түс қандай жыл мезгілін білдіреді? Себебі күзде ағаштардың жапырақтары сарғайып жерге түседі. Жер беті сары кілемге ұқсайды. Ақ шарды көрсетеді. Мына шардың түсі қандай? Бұл түс қандай жыл мезгілін білдіреді? Қыста жер қандай болады? Балалар, шарлардың түстерін білдік, енді сиқырлы шарлардың ішінде не бар екенін білгілерің келе ме? Кәне шарды кім жарады? Бір бала шығып шарды жарады. Балалар бізге тапсырма берілген, егер осы тапсырманы дұрыс орындасаңдар біз Аюдың туған күнге кіруіне көмектесеміз. 1-1-5 ке дейін тура және кері санау (Екі тілде санау) ***Бір, екі, үш, төрт, бес- один, два, три, четыри, пять. One, two, three, four, five.*** Бір бала шығып екінші шарды жарады. 2-тапсырма: Дидактикалық ойын: «Адасқан сандар»	Күз мезгілі Ақ Қыс мезгілінде Қыста жер ақ болады. Жарайды Бір бала келіп бір шарды жарады Балалар бірге санайды. Сандардың көршісін табады Балалар жауап береді

	Сандардың орынын табу. 3-тапсырма: Логикалық есептер. - Дүкеннен анам екі доп алып келді, оның біреуін ініме бердім. Менде неше доп қалды? (1) - Қоянда неше құлақ бар? (екі) - Мынау ненің суреті? Қолда қанша саусақ бар? - Ағашта 5 құс отыр, оның 2-і ұшып кетті, ағашта қанша құс қалды? (3 құс) - Себетте 2 алма, табақта 3 алма қосқанда барлығы болады неше алма? (5 алма) 4тапсырма: Жұмбақтар Адамға серік, күзетке берік? (Ит) Жүрегі бар, ізі жоқ, Қанаты бар ұшпайды Су астында қыстайды? (Балық) Мен атамнан қаштым, Мен әжемнен қаштым Таба алмадым атамды, әжемді. Үйімді сағындым? (Бауырсақ ертегісі) Кішкене ғана бойы бар, Айналдырып киген тоны бар? (Қой)	Балалар жауап береді: Ит Балық Бауырсақ ертегісі Қой Сергіту сәті Қимылмен көрсетеді Пішіндер Қайталап айтады. Пішіндерді кілемшеге орналастырады.

	Сергіту сәті ***«Көңілді күн»*** Тақтадан нені көріп тұрсыңдар? Мынау шаршы Ал мынау шеңбер Мынау үшбұрыш. ***Үшбұрыш*** *–сөзін дұрыс айтайықшы.* Дидактикалық ойын: **«Ғажайып кілемше»** Ақ түсті кілемшеге түрлі-түсті пішіндерді орналастырады. Аю: Алақай, алақай енді мен туган кунге кіретін болдым. Рахмет сіздерге балалар. -«Ғажайып білім әлемі» деген осы жер Аю. Сіз керісінше бізге жақсы көңіл-күй сыйладыңыз. Біз бәріміз бірігіп, қызықты тапсырмалар орындалық. Аю: Балалар сендерге көп-көп рахмет. Сендер маған көмектестіңдер, көптеген тапсырмалар орындадыңдар. Өмірде тек білімді емес, қайырымды балалар екендерінді көрсеттіңдер. Мен осындай балабақшада тапқыр, ақылды, білімді, балалардың барына қуанып тұрмын. Ендеше мен сендерге өзімнің жақсы көретін	Балалар Аюдың барлық тапсырмаларын орындап,өз білімдерін көрсетті. Сау болыңыз, Аю

	күлдіргілерімді сыйлыққа тарту етемін. Сау болыңдар, балалар.	
Іс-әрекеттің бағалау кезеңі	-Балалар бүгін бізге қонаққа кім келді? -Аю бізден қандай көмек сұрап келіпті? -Аю бізге тапсырмаларды нені беру арқылы орындатты? Жарайсыңдар, балалар, бүгінгі ұйымдастырылған оқу қызметіне өте жақсы қатыстыңдар.Ендеше өздеріңнің көңіл-күйлеріңді қолдарыңдағы **күлдіргілермен** көрсете қойыңдар. Қонақтармен қоштасады.	Бүгін бізге қонаққа Аю келді. Біз Аюға туған күнге кіруіне көмектестік. Әдемі түрлі шарларды беріп тапсырмаларын орындатты. Балалар күлдіргілерін көрсетеді. Балалар қуанады. Сау болыңыз.

Күтілетін нәтиже
Біледі: Сандарды тура және кері санау, логикалық есептер, жұмбақтар шешуді.
Игереді: Шарларды жару арқылы тапсырмаларды дұрыс орындай білуді игереді.
Меңгереді: Зейінді, ұқыпты, мейірімді, ойлау қабілеттері дамиды.

Т00038 15.12.2020

Қызыл телпекке көмек

МЕНДЫБАЕВА ЭЛЬМИРА БОЛАТОВНА
ШҚО, Өскемен қаласы
№ 15 «Рахат» балабақша-бөбекжайы КМҚК Тәрбиеші

Өтілетін күні, айы, жылы: 10.12.20.ж
Апта күні : бейсенбі
Білім беру саласы: Әлеуметтік орта, Таным,Денсаулық
Ұйымдастырылған оқу іс - әрекеті: Математика негіздері, Қоршаған ортамен таныстыру, Дене тәрбиесі.
Тақырыбы: «Қызыл телпекке көмек»
Мақсаты :
Білімділік міндеті: «Қызыл телпек» ертегісін естеріне түсіру, қыс мезгілінің ерекшеліктерін бекіту , денсаулықты қалай сақтау керектігі жайлы білімдерін кеңейту.
Дамытушылық міндеті: ойын әрекеттері арқылы ойлау, сөйлеу мәдениеттерін дамыту ,сөздік қорларын байыту,
Тәрбиелік міндеті: Балаларды өз денсаулығына қамқорлықпен карауға , ертегі кейіпкерлеріне деген жанашырлық сезімдерін ояту.
Керекті құралдар: интерактивті тақта, жемістердің суреттері, жапырақтар
Тілдің үштұғырлығы: сәлеметсіз бе – здравствуйте - hello , сау болыңыз- досвидание- good bye , жемістер- фрукты -fruits, апельсин- апельсин- orange , лимон – лимон - leman , алма- яблоко – an apple , жүзім- виноград - grape, банан- банан- banana

Оқу іс-әрекетінің кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Балалар топқа кіреді Табиғат – біздің анамыз, Табиғатқа баламыз. Иіліп сәлем береміз, Біз әдепті баламыз! Сәлеметсіздер ме құрметті қонақтар! Қане, балалар, бір - бірімізге мейірім сыйлайықшы, ол үшін бір - бірімізге қарап күлеміз,. Балалар орындарымызға	Балалар келген қонақтармен Өлең жолдарын айтып 3 тілде сәлемдеседі Балалар шаттық шеңберге тұрып, бір-біріне жылу сыйлайды. Балалардың назары

	отырайық. -Балалар бізге бүгін электронды хат келіпті. Оның кімнен келгенін білу үшін мына жұмбақты шешейік. Ол өте сүйкімді қыз Апасын ол өте жақсы көреді Бір күні апасы оған қызыл бас киім әперді Ол қандай қыз? -Дұрыс балалар ол қызыл телпек Қызыл телпектің хабарламасын тыңдайық -Балалар менің апам ауырып қалып ,мен оған бәліш пысырып апара жатыр едім сұм қасқыр жолығып бәліш толы себетімді тартып алды. Маған оны қайтару үшін көптеген тапсырмалар берді, мен оны орындай алмай қиналып отырмын ,көмектесіңдерші балалар!	интерактивті тақтаға ауады. Балалар жұмбақтың жауабын табуға тырысады. -қызыл телпек Балалар қызыл телпектің хабарламасын тыңдайды Балалар қызыл телпектің әңгімесін тыңдап, оған көмектесуге келіседі
Ұйымдастыру-іздестіру	Балалар біз қасқырдың тапсырмасын орманға бармай ақ осы жерде отырып орындауымызға мүмкіндік бар, біз оны электронды түрде жіберіп отырамыз -Ал енді қасқырдың тапсырмаларын көрейік . Тақтадан қыс мезгілінің суреті шығады **1 тапсырма** -балалар қасқыр қыс мезгілі жайлы әңгімелеуіміз керек сияқты. Бұл тапсырманы дұрыс орындасақ күліп тұрған күннің суреті шығады екен	Балалар таңдана қарайды. Балалар келіседі. Тақтадан қасқырдың тапсырмаларын көреді -қыс -үш -желтоқсан, қаңтар, ақпан

	-Қазір жылдың қай мезгілі? -Қыс мезгілінде неше ай бар? Атайықшы. -қазір қай ай? -Балалар қыстың қандай ерекшеліктерін білеміз? Оларды толық сөйлеммен атайық? Дидактикалық ойын «Керісінше» Қимылды ойын «Жұбыңды тап» -Қане ,балалар біз тапсырманы дұрыс орындадық па тексерейік? Ауырып тұрған баланың суреті шығады. -Денсаулық деген не? -денсаулық мықты болу үшін не істеу керек? **2 тапсырма** Пайдалы тағамдардың суреттері шығады Жемістердің аттарын ағылшынша айту Дидактикалық ойын «кім зейінді» **3тапсырма** Жуынып жатқан баланың суреті шығады. -таза жүру деген не? Сергіту сәті: «стирка» Дидактикалық ойын « дұрыс-бұрыс» **4 тапсырма** Спортпен шұғылданып жатқан бала суреті -спортпен шұғылдану деген не? Ссаусақ жаттығуы «саусақ жаттығуы»	-ақпан Балалар қыс ерекшеліктерін толық сөйлеммен айтады Балалар қарларды көлемі бойынша жұптасады Күліп тұрған күннің суреті шығады -ауырмай жүру -пайдалы тағамдар жеу керек -ет, балық, сүт тағамдары, жемістер, көкеністер Балалар жемістерді ,түстерін қазақша, орысша, ағылшынша атайды -тісімізді жуу, жуынып жүру, киімді таза ұстау Балалар бой жазады -Таңғы жаттығу, спорт, ойын т.б Балалар орындарында отырып, 2 түрлі себетке пайдалы, пайдасыз тағамдардың суреттерін себетке сызықтар арқылы қосады. Балалар қызыл телпек үшін қуанады

	Дидактикалық ойын «тағамдарды топтастыр» Тәрбиеші балалардан тапсырманы орнында отырып орындауларын сұрайды Қасқырдың тапсырмалары бітеді Қызыл телпек балаларға рахмет айтады Ол қасқырдан өзінің себетін қайтарып алады. Қызыл телпек апасымен қауышады.	
Рефлексивті - түзетуші	Бізге балалар кімнен хабарлама келді? -оған не болыпты? -бізден қандай көмек сұрады? -сендер көмек көрсете алдыңдар ма? -қалай көмектестік? -оқу іс-әрекетінде кімге не ұнады? Тәрбиеші балаларды мадақтайды.	- қызыл телпектен -қасқыр себетін тартып алыпты -себетті қайтаруға -көмектесе алдық -тапсырмаларды орындадық Балалардың жауабы Мадақтауға ие болады.

Күтілетін нәтиже:
біледі: қызыл телпек ертегісінің желісін
Білуі тиіс: қыс мезгілі жайлы білімдерін бекіту,денсаулықтарын сақтай білу
Істей білуі керек: сұрақтарға дұрыс толық жауаптар беру

Т00039 15.12.2020

Түлкі мен қоян

СЕЙСАПАРОВА САНДУГАШ КУРМАНБАЙҚЫЗЫ
Шығыс Қазақстан облысы Өскемен қаласы
Өскемен қаласы әкімдігінің « №15 «Рахат»
балабақша-бөбекжайы» КМҚК Тәрбиеші

4 жастан 5 жасқа дейінгі балаларды орта тобы үшін ұйымдастырылған оқу іс-әрекетінің технологиялық картасы.

Өтілетін күні, айы, жылы: 10.12.2020 ж.
Апта күні: Бейсенбі
Білім беру саласы: Әлеуметтік орта, Қатынас, Денсаулық, Шығармашылық,Таным.
Ұйымдастырылған оқу іс – әрекет түрі: Кіріктірілген (Қоршаған орта, Тіл дамыту, Денешынықтыру, Сенсорика, Құрастыру)
Тақырыбы: «Түлкі мен қоян» орыс халық ертегісі
Мақсаты:
Білімділік міндеті: ертегілерді сахналау барысында кейіпкерлердің мінез – құлқын жеткізе білу дағдыларын үйретуді жалғастыру. Ауызекі сөйлей білуге, сұраққа толық жауап беруге, ертегі желісі бойынша тапсырмаларды дұрыс орындауды үйретуді жалғастыру.
Дамытушылық міндеті : Қоршаған ортаға деген көзқарастарын кеңейту танымдық белсенділіктерін арттыру. Балалардың оқу іс әрекетіне деген қызығушылығын ояту арқылы балалардың тіл байлығын, зейінін,ойлау, логикалық ойлау, есте сақтау қабілеттерін дамытуды жалғастыру.
Тәрбиелік міндеті: балаларды батырлыққа, өжеттілікке, адамгершілікке тәрбиелеу. Жануарларға деген сүйіспеншілік, жанашырлық сезімдерін ояту. Мейірімді болуға тәрбиелеу.
Қолданылатын әдіс - тәсілдер: Ертегі айту, сахналау**,** көрсету, ойын, түсіндіру, сұрақ жауап.
Қолданылатын көрнекі құралдар: слайдтар, үнтаспа, ойын барысында қолданылатын демонстрациялық материалдар.
Тілдің үш тұғырлығы: бір – один – one, екі – два – two, үш – три – three, төрт – четыре - four, бес - пять – five, көк – синий – blue, сары – желтый – yellow, қызыл – red – красный, жасыл – зеленый – green.

Оқу іс-әрекетінің кезеңі	**Педагогтің іс-әрекеті**	**Балалардың іс-әрекеті**
Мотивациялық -қозғаушылық	Балалар бүгін көңіл – күйлерің қандай? Балалар қазір жылдын қай мезгілі? Бір аптада неше күн бар? Қонаққа жылап қоян келеді. Сәлеметсіңдер ме балалар! Айлакер түлкі менің ағаш үйімді тартып алды. Үйімді қайтаруға көмектесіндерші.	Балалар шеңберге тұрып,бір-бірлерімен амандасады. Жақсы!!! Бір аптада 7 күн бар. Қоян саған не болды? Әрине көмектесеміз.
Ұйымдастырушылық-ізденістік	Біз орманға бармас бұрын орманда жүру ережесін еске түсірейік. Орманға біз сиқырлы ән арқылы барамыз. Ал кәнеки балалар «Ертегілер әлемі» әнің айтайық. Көзімізді жұмып 1-10 санайық. Балалар қарандаршы қандай тамаша! «Көбелектерді гүлге қондыр» ойын Таза ауа! Жерде көбелектерді алып ұшыртайық та әр көбелекті түсіне сәйкес гүлге қондырамы. Балалар қоянға көмектесу үшін біз ертегіні сомдауымыз қажет. Ал балалар Автор: Бір хандықта ну орманның ішінде түлкі мен қоян дос болыпты. Олардың достығы сонша, тіпті олар екеуі бір - бірімен көрші болып тұруды ұйғарады. Содан түлкі өзіне мұздан, ал қоян ағаштан үй салады екен. Жылдар жылжып, күндер өтеді. Қыс өтіп көктем де келеді. Түлкінің мұздан жасалған үйі су болып еріп кетеді. Түлкі қоянның үйіне кіріп алып, қоянды далаға қуып шығады. Қоян	Орманда шулауға болмайды. Қоқыс тастауға болмайды, ағаштарды, бұтақтарды сындыруға болмайды. Орманда от жағуға болмайды. Балалар «Ертегілер әлемі» әнің айтады. 1-10 санайды. Ит: Қоян, қоян! Не болды саған? Соншалықты қамығып кетіпсің ғой? Қоян: — Қалай жыламаймын? Түлкінің мұз үйі еріп кетіп, менің жылы ағаш үйімді тартып алды.

	жылай бастайды. Сөйтіп қоян жылап отырғанда Ит кездеседі. Түлкі: — Аха! Шықсам шығайын! Бірақ, менің тапсырмаларым бар 1 - ден 5 - ке дейін сандарды тура және кері санау. Үш тілде санау. Геометриялық пішіндерді ата және түстерін үш тілде атау. Ал түлкі бүкіл тапсырманы орындадық енді шығатын шығарсын. Жоқ менің тағы тапсырмаларым бар. Қоян одан да бетер жылай бастайды. Сөйтіп қоян жылап отырғанда Аю кездеседі. Жүргізуші: Сөйтіп аю қоянның үйіне, қоянмен бірге еріп келеді. Түлкі: менің тапсырмаларым бар сол тапсырманы орындандар. Көзге жаттығу жасайық. Д/О «Қоянға кім не сыйлады?» Д/О «Санның көршісін тап» қандай сан жоқ, сол санды жазамыз. Д/О «Заттарға сандарды сәйкестендір» Қаян нешеу? Алма нешеу? Ал түлкі енді үйді босат, тапсырманы орындадық енді шығатын шығарсын Жоқ менің тағы тапсырмаларым бар. Қоян одан да қатты жылай бастайды	Ит:— Сен Жылама! Мен саған көмектесемін. Мен ол оңбағанды қазір-ақ қуып шығам!— АВ АВ АВ! Әй, түлкі, шық қане! Босат, қоянның баспанасын! Балалар бүкіл тапсырманы орындап шығады. Аю: — Қоян-ау, не болды? Сонша неге жылайсың? Қоян: Жыламағанда қайтемін? Түлкінің мұз үйі еріп кетіп, менің жылы ағаш үйімді тартып алды. Аю: — Жылама! Мен оны қуып шығамын. Қоян:— Жо-оқ! Қуып шыға алмайсың. Итте қуып шыға алмады. Аю:— Көресің, қуып шығамын. — Түлкі, шық! Босат, қоянның үйін! — деп ақырады. Әтеш: — КУ - КА - РЕ – КУ Қоян, қоян! Неге жылап отырсың? — деп сұрады.

	Қоян жылап отырғанда, оған Әтеш кездеседі. Түлкі қорқып кетіп: «Қазір шығамын. Кииініп жатырмын», — дейді.. Түлкі; менің тағы тапсырмаларым бар. Д/О «Көленкесін тап» Мына түлкі әтештен де қорқпайды екен. Ал түлкі босат кәне қоянның үйін. Түлкі сасқалақтап: «Қазір-қазір!» -дейді. Маған үй жасап беріндерші. Балалар геометриялық пішіндерден үй жасап береді. Сөйтіп түлкі қоян үйін босатып береді. Сөйтіп қоян түлкінің кеткеніне қуанып, әтештерге рахметін айтады. Қоян: Рахмет сендерге, сендер менің үйімнен түлкіні қуып жібердіңдер. Қоянмен қоштасып. Тобымызға оралайық.	— Жыламай қайтемін? Түлкінің мұз үйі еріп кетіп, менің жылы ағаш үйімді тартып алды. — КУ - КА - РЕ - КУ, Сен Жылама! Мен оны қазір қуып шығамын! КУ - КА - РЕ - КУ, — Жо-жоқ! Қуып шыға алмайсың! Итте қуды, қуа алмады. Аю қуды, қуа алмады. Сен де қуа алмайсың! — Жүр, көрерсің! Қуамын! Екеуі үйшік жанына келді. Әтеш қатты дауыстап өлең айта бастады. — Шөп шабамын, шөп шабамын! Түлкіні іздеп табамын. Қоянның үйінен шықпаса, оны да шалғынша шабамын!— деп Әтеш қайта әндете бастайды
Рефлексиялық-түзетушілік	Бізге бүгін қонаққа не келді? Қоянға не болды? Қоянға қандай жануарлар көмектесті? Бірінші қандай? Түлкі қоянның үйін босаттыма? Белсенді қатысқан балаларды мадақтау.	-қоян -үйін түлкі тартып алды -ит, аю, әтеш -ит -иә босатты

Күтілетін нәтиже:
Білуі тиіс: 1 - ден 5 - ке дейін тура және кері санай білу. Геометриялық пішіндерді білу және түстерді ажырату.
Болуы қажет: Түстер туралы ұғымы, түсінігі қалыптасады.
Жасай алады: Сандарды, геометриялық пішінді және түстерін ажыратады. Зейіні, есте сақтау қабілеттері артады, ой өрісі дамиды

Т00041 15.12.2020

А дыбысы мен әріпі

ШӘМОЕВА ГАУХАР СЕЙТХАНҚЫЗЫ
ШҚО , Өскемен қаласы № 15 «Рахат»
балабақша-бөбекжайы КМҚК. Тәрбиеші

Білім беру саласы: Қатынас
Ұйымдастырылған оқу - іс әрекеті: Сауат ашу
Тақырыбы: А дыбысы мен әріпі
Сабақтың мақсаты: **Білімділігі:** Өткен тақырыпты еске түсіре отырып, а дыбысы және әрпімен танысу.
Балаларға а дыбысы кездесетін сөзге мысал келтіріп, сол сөздерді қатыстырып, сөйлем құрату арқылы, сөздік қорларын толықтыру, ойын тиянақты жеткізе білуге баулу. Жазуға қолдарын жаттықтыру.
Дамытушылығы: Балалардың есте сақтау қабілеттерін шыңдау, ой - өрісін дамыту және жетілдіру. Сөздік қарым - қатынастарын байыту.
Тәрбиелігі: Ұқыптылыққа, сауаттылыққа, шапшаңдылыққа тәрбиелеу.
Көрнекілігі: Кеспе әріптер, жеке суреттер, киіз үй.
Әдіс - тәсілдері: Түсіндіру, оқу, жазу, ойын, сұрақ - жауап, әңгімелесу, жұмбақ, жаңылтпаш айтқызу..
Түрі: Жаңа сабақты түсіндіру.
Пәнаралық байланыс: Көркем әдебиет, тіл дамыту.

Іс - әрекет кезеңдері	**Тәрбиешінің іс - әрекеті**	**Балалардың іс - әрекеті**
Ынталандыру, Сезімдерін ояту.	- Балалар бүгінгі біздің ұйымдастырылған оқу - іс әрекетіміз, сауат ашу сабағына қонақтар келіпті. Шаттық шеңберіне шығып сәлемдесейік.	Балалар сәлемдеседі: а) Табиғат біздің анамыз, Табиғатқа

	Парта саған төсек емес жатуға, Түзу ұста, тік отыр сен партада. Бойды түзе, көтер басты жоғары, Сымбаттылық болсын сенің бойыңда.	баламыз. Иіліп сәлем береміз, Біз әдепті баламыз. (қимылмен көрсету) ә) Күн бүгін ерте оянды, терезеге біздің қарады, өйткені біздің сыныпта сауат ашу сабағы.
Ұйымдастыру, Іздену.	- Өте жақсы, балалар! Бүгін класта кезекші кім? - Бүгін сабақта барлығы түгел ма? - Бүгін нешесі? - Аптаның қай күні? - Жақсы отыра ғой. - Қазір жылдың қай мезгілі? - Күз мезгілінің ерекшелігін айта қояйық.. - Балалар 1жылда неше ай бар12 - Жыл мезгілдері нешеге бөлінеді? 4 - ке - Күз айларын атайық. - Қыс айларын атайық. - Көктем айларын айтамыз. - Жаз айларын айтамыз. - Балалар 1аптада неше күн бар? 7күн. - Қане айта қояйық. - Біз неше күн оқып, неше күн демаламыз. - Балалар біз осы уақытқа дейін сауат ашу сабағынан не үйрендік. - Сөзбен таныстық, сөйлем құрап үйрендік. Дыбыс пен әріпті, дауысты	Кезекші: Бүгін қазан айының 20 - ы, аптаның екінші күні сейсенбі. Класта барлығы түгел. Күз Балалар сергіту сәтін жасайды.

	және дауыссыз дыбысты үйрендік. - Балалар дыбыс дегеніміз не? Дыбысты айтамыз естиміз. - Әріп деген не? Әріпті жазамыз, көреміз. - Сөз дегеніміз не? Сөз неден құралады? Оқимыз. Сөз дыбыстан құралады - Ал буын деген не? Сөзде қанша дауысты дыбыс болса, сонша буын болады. - Дыбыстар нешеге бөлінеді? 2 - ге - Қандай, қандай? Дауысты және дауыссыз. - Дауысты дыбыстар қалай айтылады? Созылып еркін айтылады. - Ал дауыссыз дыбыстар ше? Кедергіге ұшырайды. - Дауысты дыбыстарды қандай текшемен белгілейміз? Қызыл. - Ал дауыссыз дыбыстарды ше? Көк текшемен белгілейміз. Қане балалар, олай болса мен сіздерге дыбыстар қандай өмір сүреді екен, сол туралы ертегі айтып берейін.(Ертегі оқып беру) Әлдеқандай патшалықта емес, мемлекетте емес, өзіміздің аузымызда дыбыстар өмір сүріпті. Олардың үйі осы аузымыз болыпты. Үйдің төбесі қандай, едені төменгі таңдай, үйдің екі қабырғасы екі жағымыз болыпты. Ал үйдің есігі екі ерін, оның ішінде есік мықты болу үшін қойылған сүйек шарбақтары бар екен, олар тістер болыпты. Бір күні осы үйге барлығын басқаратын бастық пайда болыпты. Ол тіл екен. Оның көңіл – күйі жақсы болса дыбыстарды емін еркін өткізіп жібереді екен.	

	Мысалы былай: А, О, Е, И, Ы, У. Бұл дыбыстар үстіне қызыл көйлек киіп, есіктен емін еркін кіріп - шығып жүреді екен. Ал, кейбір дыбыстарға кедергі жасап, шығуына бөгет болады екен немесе есікті жауып қояды екен. Мысалы былай: М - м - м, Н - н - н Т дыбысы шығар кезде тіпті таңдайға жабысып қалады екен. Қане, бәріміз дыбыстарды қайталап айтайықшы, олар сыртқа шыға алмай тұр. Сөйтіп бәрін басқаратын тіл дыбыстарды ысылдауға, қырылдауға мәжбүр етеді екен. Бұл дыбыстар ауыздан емін еркін шыға алмай, олар көк көйлек киіп шығады екен. Сонымен емін еркін шыққан дыбыстар дауысты, қысылып шыққан дыбыстар дауыссыз болып екіге бөлініпті. Содан оларды жекелей ешкім түсінбегендіктен олар бәрі бірігіп буын құрайды, жеке буын да түсініксіз болған соң сөз құрайды, жалғыз сөздің де мәні болмаған соң, бәрі ақылдасып сөзден бір ойды білдіретін сөйлем жасайды. Міне сонан бері балалар, дыбыстардың адамға пайдасы тиіп, әлі күнге дейін тіл құралы болып келе жатыр екен. - Балалар, сендерге ертегі ұнады ма - Ертегі не жайында айтылған? Дыбыстар, сөз, тіл, сөйлем туралы айтылған. - Балалар осы ертегіге байланысты жұмбақ шешейік. Жұмбақ: Бірде төмен, бірде шығып жоғары, Сөз сөйлесең қозғалыста болады. (тіл) Енді алдарыңызда сандықша тұр. Осы сандықты кілт ашады	

	Кілт ашпаса тіл ашады. Енді бұл сандықтың кілтін әжеміз жоғалтып алған екен, сандықты ашу үшін тіл туралы таппақ, өлең, жұмбақ, жаңылтпаш айтуға болады. Кім айтады. Ана - тілің арың бұл, Ұятың боп тұр бетте Өзге тілдің бәрін біл! Өз тіліңді құрметте! Жақсы енді сандығымыз ашылды. Сандықтың ішінде не бар екен. Жақсы, бұл сандықта жұмбақ жасырулы жатыр екен. Қане шешіп көрейік. Көлдің көркі, сәні екен, Ұшқанда сазды әні екен. Ақындар оны мақтаған, Адамдар қорғап атпаған. (аққу) Жұмбақтың шешуі аққу екен. Олай болса Аққу деген сөз қандай дыбыстан басталып тұр А дыбысынан басталып тұр. Жақсы балар бүгін біздер А дыбысымен әрпімен танысамыз. Қазақ тілінде 42 әріп бар. 40 дыбыс 2 белгі. А - а - а деп айтып көрейікші, қалай айтылады. Созылып еркін. - Мынау ненің суреті? Алма. - Алма деген сөз қандай дыбыстан басталып тұр? - А дыбысынан басталады. А дыбысы басында және соңында келіп тұр. - Алмұрт, ананас, ата, ат барлығы да а дыбысынан басталып тұр. - А дыбысы дауысты ма, дауыссыз ба? - Неліктен дауысты дыбыс? - Созылып, еркін айтылады, кедергіге ұшырамайды. Үстелді, стаканды түрту. Дыбыстар ұқсай ма? Сол сиқты дыбыстар, әріптерде әр түрлі болады. - А дыбысының баспа түрін көрсетіп, үйретейін.	

	- А дыбысын ауада жазып көрсету. - Ережені еске түсірейін, әріп дегеніміз не? - Мынау А әрпінің таңбасы, бас әріпі 3элементтен тұрады, 3 таяқшадан тұрады. - Ал мынау кіші әріпі а 2 элементтен тұрады. Кім тапқыр? дидактикалық ойын ойнату. Шарты: а дыбысынан келетін сөздерге мысал келтіру. А дыбысы кездесетін сөздерді алақанмен шапалақ ұру арқылы буынға бөлгізу. Алаша, алақан, ата, алма т. б. Сергіту сәті. Аю деген сөз қандай дыбыстан басталып тұр. А дыбысынан олай болса шаршаған шығармыз. Аю туралы сергіту сәтін өткізейік. Орманда аю, қонжық ұялардан бал іздеді, Мойындарын оңға бұрды, солға бұрды, Орман ішін аралады, ағаштарды шайқап көрді, Оңға бір, солға бір ағаштарды байқап көрді. Аяқтарын көтеріп ап, қуанғаннан билей берді, Оңға бір, солға бір қуанғаннан билей берді. а) Сурет бойынша дыбыстық талдау жасату. Аю, ата, бала. А дыбысының сөздің басында ортасында, аяғында келетінін түсіндіру, А дыбысын есте үшін алма, ат, ананас т. б суреттерді көрсету. ә) Суретті ребустың шешуі: Айгүл. Дыбыстық талдау жасату. Б) Асқабақ,, алмұрт сөздеріне дыбыстық талдау жасатып а дыбысын айтқызу.	

	Тілдің қатысына қарай жаңылтпаш: А - жуан дауысты дыбыс 1. Піскен алма топ - топ түсті 2. Топ - топ түсті, көптеп түсті. - Балалар біз бүгін қандай дыбыспен таныстық? - А дыбысы қандай дыбыс екен? - Дауысты дыбыс. - Қандай текшемен белгілейміз? қызыл - Қалай айтылады? созылып, еркін, деміміз жеткенше. - Сонымен әріп деген не? дыбыстарды таңбалау екен. Балалар бүгінгі сабақ сендерге ұнады ма? Олай болса бүгінгі сабаққа жақсы қатысқан балаларға жұлдызша таратылады. Әрқашан сабақты жақсы оқиық. Қане шаттық шеңберге шығайық Қол ұстасып тұрайық, Жарты шеңбер құрайық. Көріскенше күн жақсы, Сау - саламат болайық! Апайларды қоштасып шығарып салайық.	
Қорытындылау. **Өзін - өзі бағалау.**	Тәмам болды осымен, Ашық сабақ біздегі Қошемет, сын сіздерден, Рахмет айту біздерден. Сау - саламат болайық.	Сау болыңыздар!

Күтілетін нәтиже:

Білуі тиіс: Аа дыбысы мен әріпінің дауысты дыбыс екенін оның созылып айтылатынын білу.

Қандай түсініктерді игерді: Қызылмен белгіленетінін, Аа дыбысына сөз тауып сөйлем құрастыруды игерді.

Көрсете білуі: Аа әріпінің баспа түрін әдемі жаза біледі.

T00042 15.12.2020

Сиқырлы аспаптар

УТЕУБАЕВА ГУЛНУР АЙДЫНБАЕВНА
Атырау облысы, Жылыой ауданы, Құлсары қаласы
«Қызғалдақ» бөбекжай бақшасының саз жетекшісі

Білім беру саласы: Шығармашылық
Ұйымдастырылған оқу қызметінің түрі: Музыка
Тақырыбы: «Сиқырлы аспаптар»
Мақсаты: музыкаға қызығушылығын арттыру, сипаттағы әндерді орындауды, музыкалық фразалар арасында тыныс алуды, би қимылдарын есте сақтау қабілетін арттыру. Оркестр мен дирижёрдың қызметін атқара білуге, шығармашылыққа баулу. Музыканы тыңдап, әртүрлі аспаптардың дауысын тыңдап ажырату және музыка ырғағымен ойнай білуге дағдылануды жалғастыру.
Көрнекілігі: сиқырлы аспаптар:, барабан , асатаяқ, домбыра,үшбұрыш, кселлафон,тоқылдақ, қасық аспаптары, тапсырмалар, күтпеген сәт, дүкенші, үнтаспа, интерактивті тақта, слайд, қағаз, желім.
Сөздік жұмыс: сиқырлы аспаптар, музыкалық асапатар дүкені.
Әдіс-тәсіл: сұрақ-жауап, музыка тыңдау, ән айту, би билеу, оркестрде аспаптармен ойнау,құрастыру.

Оқу іс-әрекетінің кезеңдері	Музыка жетекшісінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Ұйымдастырушы қозғаушы қызмет түрі	Жетекші музыка залында балаларды «Достар әні» әнімен көңілді қарсы алады.Әндетіп мандасады: Сә-ле-мет-сіз-дер ме,ба-ла-лар!	Балалар музыка залына көңілді ән әуенімен келеді. Әндетіп амандасады: Сә-ле-мет-сіз бе!

Ұйымдастыру шы-ізденушілік	Қол ұстасып бәріміз, Жадырасын жанымыз. Қарсы алайық әнменен, Арайлы болсын таңымыз. Жарайсыңдар балалар, біз де бүгінгі күнді көңілді қарсы алдық. Сендер көп әнддерді айтып білесіңдер, билерді білесіңдер, аспаптарды танып оларда ойнап білесіңдер. -Балалар, музыкалық аспаптар дүкеніне барып аспаптар сатып алғыларың келе ме? Олай болса дүкенге барайық. -Балалар, сатушы апаймен амандасайық. -Сәлеметсіз бе? -Сәлеметсіңдер ме, балалаар! -Бізге музыкалық аспаптар керек еді. -Бұл аспаптар сиқырлы. Оларды алу үшін әрқайсысында жасырынып тұрған тапсырмаларды орындау керек. -Орындаймыз ба балалар, ендеше көрейік. Жұмбақ: Ұлттық аспаптың бірі, Күмбірлетер күйді. Қос ішекпен бұл аспап, Шығарады үнді (Домбыра) 1-тапсырма: «Бұл қандай ән?» Барабан аспабының үні естіледі. 2-тапсырма: «Музыкалық жанрды ата?» Сыңғырлайды қоңырауы. Ағаштан жасалған, Ерекше нәзік үні бар, Бұл аспап қалай аталған? (Асатаяқ) 3-тапсырма: « Би қимылдарын көрсету» Қасық аспабының үні естіледі. 4-тапсырма: « Аспаптарда ойна?» Тоқылдақ аспабының жартылай суреті шығады, аспаптың атын табу. 5-тапсырма: Ойын: «**Сылдырмақ пен қоңырау»** Мақсаты: Балалардың тыңдау ынтасын дамыту.	Бәрі қосылып орындайды Иә Сәлеметсіз бе сатушы апай Иә, орындаймыз Жұмбақтың шешуін айтып, жауап береді Ән,би, марш Асатаяқ Би қимылдарын орындайды

	Шарты: Сылдырмақтың дыбысына балалар шеңбермен аяқтың ұшымен жүреді. Қоңыраудың дауысы естілгенде,балалар отыра қалуы керек. **«Жоғалған аспап»** Мақсаты: Аспаптардың атауын есте сақтауға,түрінен ажыратуға үйрету. Шарты:Металлафон,сырнай,дауылпаз, үшбұрыш,домбыра,сылдырмақтар…т.б. үстел үстінде тұрады.Балалар көзін жұмады.Осы кезде бір бала бір аспапты жасырады. Көздерін жұмған балалар көзін ашып,жоғалған аспапты атауы керек. Металлафон аспабының үні естіледі. 6-тапсырма: «Аспаптардың суретін құрастыр» Сатушы: -Жарайсыңдар, балалар, барлық тапсырмаларды орындадыңдар енді қалаған аспаптарыңды ала беруге болады. -Енді балалар, бақшамызға барайық. Көңілді әуенмен бақшаға келеді.	Суретке қарап, аспапты табады Ойынға қызығушылықпен қатысады Аспаптардың қиындыларын құрастырады Көңілді бақшаға қайтады.
Жетекші жөндеуші	-Біз бүгін қайда бардық? -Кімді көрдік? -Қандай тапсырмаларды орындадық? -Өте жақсы ,жарайсыңдар балалар. Балаларды мадақтап, сыйлық тапсырады.	Музыкалық аспаптар дүкеніне Сатушы апай Жауап береді

Күтілетін нәтиже:
Білуі керек: әндерді еске түсіріп орындау, би қимылдарын, аспаптардың атын еске түсіріп оларда ойнауды.
Түсінеді: дыбыс арқылы аспаптарды, әндерді ажыратуды.
Қолдана біледі: әуенге ілесіп ырғақпен қимыл жасау дағдыларын, суретті құрастыруды.

Т00043 15.12.2020

Шамалар арасындағы тәуелділік

РАМАЗАНОВА САЛТАНАТ НУРБЕКОВНА
Алматы облысы Еңбекшіқазақ аудандық әкімдігінің "Еңбекшіқазақ ауданы білім бөлімі " мемлекеттік мекемесінің "Шелек ауылындағы № 1орта мектебі " КММ. Бастауыш сынып мұғалімі

Мұғалімнің аты-жөні: Рамазанова С.Н.		
Пән/Сынып:	Математика / 3-сынып 3-топ	
Қай аптаның нешінші сабағы	7 аптаның 4-ші сабағы	
Тарау немесе бөлім атауы:	Көбейту және бөлу	
Сабақтың тақырыбы:	Шамалар арасындағы тәуелділік	
Оқу мақсаты:	3.2.3.4. 2 – 3 амалдан тұратын есептерді шығару	
Бағалау критерийі:	Білемін «+», білмеймін «-» белгісін қою.	
Саралап оқыту тапсырмалары		
Ұжымдық жұмыс Жаңа тақырыптың түсіндірілуі	**Бірлескен жұмыс (1,2 тапсырма)** Тапсырманы ұсыну және дұрыс жауапты ұсыну арқылы үйрету	**Жеке жұмыс** Тапсырманы ұсыну, оқушылар өз бетімен орындауы

Уақыты	**Кезеңі**	**Тапсырма**	**Тапсырманың мақсаты**	**Бағалау**	**Ресурс-тар**
2 минут	Ұйымдастыру	Тақырып, мақсаттармен таныстыру	Не меңгеретінін білу үшін		Презентация № 1бет

<table>
<tr>
<td>13 минут</td>
<td>Жаңа сабақ</td>
<td>Жаңа сабақты цифрлық ресурстар арқылы түсіндіру
Кестені ауызша толтыру.

<table>
<tr><th>Бағасы</th><th>Саны</th><th>Құны</th></tr>
<tr><td>9 теңге</td><td>3 дана</td><td>27 теңге</td></tr>
<tr><td>5 теңге</td><td>6 дана</td><td>30 теңге</td></tr>
<tr><td>4 теңге</td><td>6 дана</td><td>24 теңге</td></tr>
</table>
Заттың құнын білу үшін заттың бағасын оның санына көбейту керек.
Қ = б · с_______
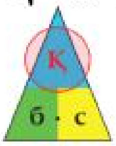

Сатып алынған заттың санын білу үшін заттың құнын заттың бағасына бөлу керек.
с = Қ : б
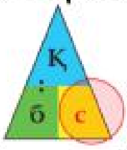

Заттың бағасын білу үшін заттың құнын оның санына бөлу керек.
б = Қ : с
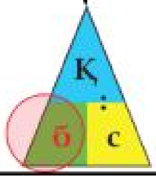

</td>
<td>Жаңа тақырыпты меңгеру</td>
<td>Тапсырманы орындаған оқушыны ауызша мадақтау</td>
<td>Презентация № 1-2 бет</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td></td><td> </td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>15 минут</td><td>Тәжірибе</td><td>1-тапсырма
«Дүкен» ойыны
Сен дүкенге келдің. Әрбір сатып алынған заттың құнын анықта. Кесте бойынша есеп құрастырыңдар. Жолдастарыңнан оны шығаруды сұра. Бос орындарды толтыр және тексер.

<table><tr><td>9 теңгеден 5 дәптер</td><td>45 тг</td></tr><tr><td>8 теңгеден 3 хатқалта</td><td>24 тг</td></tr><tr><td>7 теңгеден 4 дәптерқап</td><td>28 тг</td></tr><tr><td>8 теңгеден 4 бетбелгі</td><td>32 тг</td></tr><tr><td>8 теңгеден 2 ашықхат</td><td>16 тг</td></tr><tr><td>10 теңгеден 5 өшіргіш</td><td>50 тг</td></tr></table></td><td>Жаңа тақырыпты тәжірибе арқылы меңгеру</td><td>Бағалау критерийлерін ұсыну
<table><tr><td>Дүкен ойынында заттың құнын таба білдім.</td></tr><tr><td>Кестеге байланысты есеп құрастырдым</td></tr><tr><td>Кері есеп құрастыра алдым.</td></tr></table></td><td>Презентация № 3бет</td></tr>
</table>

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td>
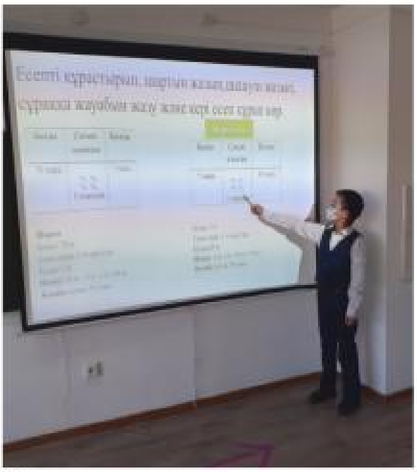

2- тапсырма
Есепті құрастырып, шартын жазып,
Шешуін жазып, сұраққа жауабын жазу.
<table>
<tr><th>Болды</th><th>Сатып алынды</th><th>Қалды</th></tr>
<tr><td>80 теңге</td><td>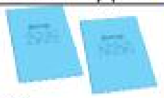
9 теңгеден</td><td>? теңге</td></tr>
</table>
Шарты:
Болды- 80 тг
Сатып алды- 9 тг-ден 2 (д)
Қалды-? тг
Шешуі: 80 тг – 9 тг х 2 = 62 тг
Жауабы: қалды 62 теңге
<table>
<tr><th>Болды</th><th>Сатып алынды</th><th>Қалды</th></tr>
<tr><td>70 теңге</td><td>
3 теңгеден</td><td>? теңге</td></tr>
</table>
Шарты
Болды- 70 тг
Сатып алды- 3 тг-ден 2 (қ)
Қалды-? тг
Шешуі: 70 тг – 3 тг х 4 = 58 тг
Жауабы: қалды 58 теңге
</td>
<td></td>
<td></td>
<td>Презентация №
4бет</td>
</tr>
</table>

Кері есеп құрастырп көрейік!
Кері есеп

Болды	**Сатып алынды**	**Қалды**
? теңге	3 теңгеден	58 теңге

Болды- ? тг
Сатып алды- 3 тг-ден 2 (қ)
Қалды-58 тг
Шешуі: 3 тг х 4 + 58 тг = 70 тг
Жауабы: болды 70 теңге

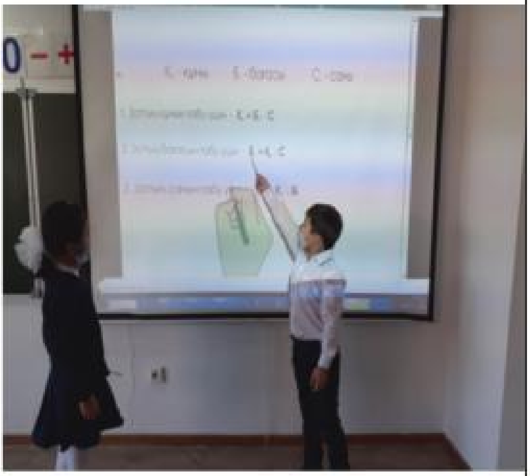

Дескриптор:
Есептеудің ауызша және жазбаша тәсілдерін пайдалана отырып, қосу және азайту амалдарын орындау біліктері, безендіру, түсініктеме беру, дәлелдеу, оқу тапсырмаларын шешуде болжамдар айту

5 минут	Қосымша тапсырма	1. Көбейтудің мәнін қосу амалы арқылы тап. 2 * 2 3 * 2 2 + 2 3 + 3 2 * 20 30 * 2 20 + 20 30 + 30 2. Өрнектің мәнін тап. (85 – 85) * 18 (100 – 99) * 32 (25 + 49) * 0 (80 – 79) * 100 3. Есепті шығар. Әрқайсысы 3 килограмнан 6 банка қияр тұздалды. Барлығы неше килограмм қияр тұздалды? ***<u>Дескриптор:</u>*** Берілген қосымша тапсырмаларды өз бетінше орындайды 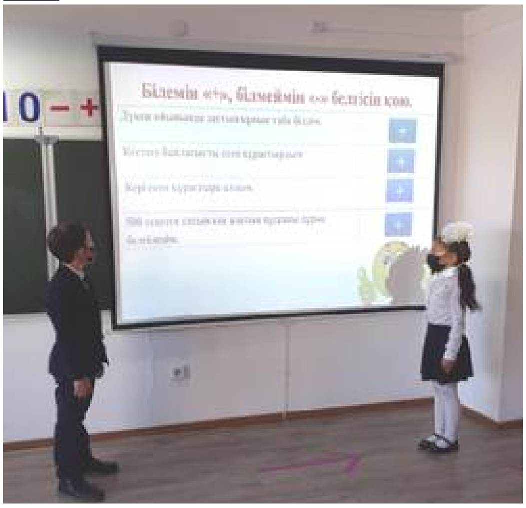 	Бүгінгі тақырыпты қаншалықты деңгейде меңгергендерін тексеру	10 баллдық жүйемен бағалау Күнделік кз	

3 минут	Бекіту	Жеке тапсырма ұсыну **500 ңгеге не сатып ала аласың?** **1)Торт, йогурт және шоколад.** Иә Жоқ **2) Торт, «Чупа Чупс» және батон кәмпит.** Иә Жоқ **3) Торт, пирожное, «Чупа Чупс» және батон кәмпит.** Иә Жоқ **4) Йогурт, батон кәмпит және шырын.** Иә Жоқ **5) Йогурт, шоколад, шырын және торт.** Иә Жоқ **6) Йогурт, батон кәмпит, шырын және «Чупа Чупс»** Иә Жоқ	Тақырыпты меңгергенін анықтау	Бағалау критерийлерін ұсыну 500 теңгеге сатып ала алатын нұсқаны дұрыс белгіледім.	Презентация № 5 бет
2 минут	Кері байланыс	"Ауа райы" әдісі	Бүгінгі сабаққа кері байланыс орнату		

МАЗМҰНЫ

- *АУЕЛБАЕВА КУРАЛАЙ ОРЫНГАЛИЕВНА*
- *БЕЙБИТКАЛИЕВА РАЙСА БЕЙБИТКАЛИЕВНА*
- *ЕСЕНОВА ГУЛЬЖАН БАЗАРБАЕВНА*
- *ИСРАЙЛ АЙСУЛУ ҚАЛДЫБАЙҚЫЗЫ*
- *БАҚЫТБЕК АНАР МАҚСАТҚЫЗЫ*
- *АЛИМХАНОВА ДИНАРА КАБИДОЛЛИНОВНА*
- *КУРМАНГАЛИЕВА АЙНАШ ЕРБОЛОВНА*
- *МЕНДЫБАЕВА ЭЛЬМИРА БОЛАТОВНА*
- *СЕЙСАПАРОВА САНДУГАШ КУРМАНБАЙҚЫЗЫ*
- *ШӘМОЕВА ГАУХАР СЕЙТХАНҚЫЗЫ*
- *УТЕУБАЕВА ГУЛНУР АЙДЫНБАЕВНА*
- *РАМАЗАНОВА САЛТАНАТ НУРБЕКОВНА*